

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра педагогіки

«Допущено до захисту»

В.о. завідувача кафедри

_____ О. О. Лаврентьєва
(підпис) (прізвище, ініціали)

Реєстраційний № _____

«___» _____ 20__ р.

«___» _____ 20__ р.

УПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ У НАВЧАЛЬНУ
ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Магістерська робота

студентки групи: ЗОПНм-23

ступінь вищої освіти: магістр

спеціальності: 011 Освітні, педагогічні науки

Майтак Анастасії Віталіївни

Керівник: кандидат педагогічних наук,
доцент Король А. М.

Оцінка:

Національна шкала _____

Шкала ECTS _____ Кількість балів _____

Голова ЕК _____

Члени ЕК _____

ЗАПЕВНЕННЯ

Я, *Майтак Анастасія Віталіївна*, розумію і підтримую політику Криворізького державного педагогічного університету з академічної доброчесності. Запевняю, що ця кваліфікаційна робота виконана самостійно, не містить академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Я не надавала і не одержувала недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету ознайомена. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

(підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ІННОВАЦІЙНИМИ МЕТОДАМИ НАВЧАННЯ	7
1.1. Психолого-педагогічний аналіз літератури з визначення понять «творчість», «діяльність», «творча діяльність».....	7
1.2. Інноваційні методи навчання як фактор формування творчої діяльності студентів.....	11
1.3. Поняття та сутність готовності студентів до творчої діяльності інноваційними методами навчання	20
1.4. Педагогічні умови формування творчої діяльності студентів.....	25
Висновки до першого розділу.....	32
РОЗДІЛ 2. РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ В ФОРМУВАННІ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ	35
2.1. Огляд сучасних підходів до викладання та їх вплив на формування творчої діяльності студентів.....	35
2.2. Аналіз методик та стратегій упровадження інноваційних методів у навчальну діяльність студентів закладів вищої освіти.....	41
Висновки до другого розділу	49
РОЗДІЛ 3. ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА З ПЕРЕВІРКИ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ІННОВАЦІЙНИМИ МЕТОДАМИ НАВЧАННЯ У НІКОПОЛЬСЬКОМУ ФАХОВОМУ ПЕДАГОГІЧНОМ КОЛЕДЖІ	51
3.1. Вивчення стану проблеми у практиці закладу освіти.....	51
3.2. Методичні рекомендації щодо формування творчої діяльності студентів інноваційними методами навчання.....	58
Висновки до третього розділу.....	64
ВИСНОВКИ	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	68
ДОДАТКИ	75

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасному світі, що невпинно розвивається, питання готовності здобувачів освіти до творчої діяльності стає однією з найбільш актуальних проблем у галузі педагогіки та психології. Зміни в економіці, технологіях та суспільстві вимагають від освіти не лише передачі фактичних знань, але й розвитку креативності, інноваційного мислення та здатності до творчого розв'язання завдань.

Однією із ключових складових успішного адаптивного розвитку сучасної особистості є здатність до творчості. Інновації в навчанні стають важливим інструментом формування такої готовності, розширюючи можливості студентів, стимулюючи їхні творчі здібності та сприяючи виходу за рамки традиційного освітнього процесу.

Зростання швидкості технологічного прогресу та необхідність постійного вдосконалення у всіх галузях суспільства покладають великий наголос на формування готовності до інноваційної творчості в освіті. Активне впровадження інноваційних методів навчання може стати ключовим чинником, що впливає на розвиток творчих якостей та підготовку кваліфікованих фахівців, готових до викликів сучасності.

Нинішня епоха вимагає від здобувачів освіти не лише знань, але й навичок творчого мислення, критичного аналізу, та здатності до розв'язання складних завдань. Зміни в технологіях та економіці створюють потребу у гнучких, інноваційних підходах до навчання, які сприяють розвитку творчих здібностей здобувачів освіти.

Крім того, сучасна діяльність у бізнесі, науковій сфері та суспільстві загалом вимагає постійного оновлення та інновацій. Такий контекст підкреслює важливість формування готовності до творчості серед майбутніх спеціалістів у різних сферах діяльності.

Актуальність зазначеної проблеми, недостатній рівень її вивчення в педагогічній теорії та практиці зумовив вибір теми магістерського дослідження: «Упровадження інноваційних методів у навчальну діяльність студентів закладів вищої освіти».

Мета дослідження полягає в розробці та теоретичній апробації методики формування творчої діяльності студентів інноваційними методами навчання.

Відповідно до поставленої мети визначено такі **завдання дослідження**:

- 1) з'ясувати сутність ключових понять дослідження («творчість», «діяльність», «творча діяльність», «готовність до творчої діяльності», «інновації», «інноваційні методи»);
- 2) розкрити інноваційні методи навчання як фактор формування творчої діяльності студентів;
- 3) обґрунтувати педагогічні умови формування творчої діяльності студентів;
- 4) проаналізувати методики та стратегії упровадження інноваційних методів у навчальну діяльність студентів закладів вищої освіти;
- 5) дослідити стан проблеми у практиці закладу освіти (на прикладі Нікопольського фахового педагогічного коледжу);
- 6) підготувати методичні рекомендації щодо формування творчої діяльності студентів інноваційними методами навчання.

Об'єкт дослідження – навчальна діяльність студентів закладів вищої освіти.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування творчої діяльності у студентів інноваційними методами навчання.

Методи дослідження: теоретичні (аналіз наукової літератури з метою визначення теоретичних основ означеної проблеми дослідження, розробки теоретико-методологічних основ дослідження; синтез, порівняння, узагальнення психолого-педагогічної, методичної літератури, статей у періодичних виданнях, матеріалів наукових досліджень з даної проблеми;

абстрагування, прогнозування, індукція, дедукція, класифікація – для визначення сутності базових понять дослідження, критеріїв, показників, рівнів сформованості творчих здібностей майбутніх учителів; проектування – дидактичних ігор, творчих завдань; систематизація отриманої інформації – для формулювання висновків дослідження; емпіричні: педагогічне спостереження за здобувачами освіти в процесі їхньої творчої діяльності, діагностичні методики (бесіди, анкетування, виконання творчих завдань, тестування, ігрові та проєктивні методики діагностики) – для визначення рівнів готовності здобувачів освіти до творчої діяльності.

Практична значущість одержаних результатів полягає в тому, що результати дослідження можуть слугувати підґрунтям для подальшого формування готовності здобувачів освіти до творчої діяльності.

Наукова новизна полягає в розробці методики формування готовності здобувачів освіти до творчої діяльності інноваційними методами навчання, вивченні досвіду Нікопольського фахового педагогічного коледжу у визначеному напрямі.

Апробація результатів роботи. Матеріали дослідження було висвітлено на засіданнях кафедри педагогіки Криворізького державного педагогічного університету та опубліковано у науковому журналі «Вісник науки та освіти» серія «педагогіка» Київ, 2024, випуск №7 (25), 2024. с. 756-770 на тему: «Формування творчої діяльності здобувачів освіти інноваційними методами навчання».

Структура роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та загальних висновків, списку використаних джерел, що налічує 72 найменування. Загальний обсяг роботи складає 100 сторінок. У роботі вміщено 4 додатки (на 25 сторінках).

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ІННОВАЦІЙНИМИ МЕТОДАМИ НАВЧАННЯ

1.1. Психолого-педагогічний аналіз літератури з визначення понять «творчість», «діяльність», «творча діяльність»

Теоретичне осмислення концепції творчості стало предметом досліджень у багатьох наукових дисциплінах, таких як філософія, психологія, соціологія, педагогіка та культурологія. На сьогоднішній день визначення поняття «творчість» залишається предметом активного дискурсу, і хоча філософи, психологи, педагоги та представники інших наук намагалися його визначити, вичерпного визначення все ще немає.

У філософському словнику пропонується така трактовка терміну «творчість»: це продуктивна діяльність, що базується на свободі та постійному оновленні, коли зовнішні фактори, що визначають людську активність, замінюються внутрішньою самостійністю. Творчість, як окрема форма діяльності, визначається генерацією нових результатів [58, с. 630].

У психологічному словнику подано визначення терміну «творчість» таким чином: 1) активність людини, яка здійснюється з високим рівнем свідомості та спрямована на створення значущих для суспільства продуктів матеріальної та духовної культури, які мають значення для суспільства в історичному контексті; 2) теоретична та практична діяльність людини, що спрямована на отримання нових об'єктивних результатів [45, с. 352]. У словнику знаходимо таке визначення творчості: діяльність людини, насичена елементами новаторства, удосконалення, збагачення та розвитку [10, с. 1435].

Проблема визначення поняття «творчість» пов'язана, передусім, з відсутністю його чіткого психологічного наповнення; це відображається у використанні термінації «творчість» лише у контексті її результату – створення нового [49, с. 165]. Одним із поширених підходів до розуміння

«творчості» є погляд, який висловлюється у працях Б. Сорокіна, що розглядає творчість як наслідок послідовного мислення у поєднанні з інтуїцією [52].

Тлумачення творчості як процесу створення та відкриття нового, яке раніше було невідомим для конкретного суб'єкта, не виключає можливості суб'єктивної новизни її результату, як зазначає В. Моляко [37].

У висвітленні І. Канта творчість уявляється як рідкісне та вражаюче явище, що складається з таємниці: «Новизна в цьому випадку виступає джерелом та засобом збудження уваги. Творчість все більше суб'єктивізується, перетворюючись з універсального явища на окрему здібність людини» [26, с. 29].

Натомість, Н. Фісенко зосереджує увагу на тому, що суб'єктом творчості завжди є особистість, його непомітне «Я», ядро особистості, яке безпосередньо виражено у людині згідно з її природною сутністю [57, с. 197].

У науковій літературі часто зустрічається визначення творчості не як процесу, а як результату — продукту. Однак таке трактування обмежує розуміння творчості, оскільки зосереджується лише на її зовнішніх проявів, ігноруючи її природу та механізми. Психологи, використовуючи критерій створення нового, не враховують глибші аспекти цього явища, зокрема процеси, які призводять до творчих досягнень.

Феноменологія творчості настільки багатогранна, наскільки різноманітні підходи до її аналізу. Одні дослідники обмежують творчість лише соціально значущими відкриттями, інші — творчістю, що реалізується в особистих відкриттях людини. Треті ж вважають, що межі творчості визначаються рівнем алгоритмізації діяльності.

Відсутність чіткої наукової диференціації феноменології творчості призводить до того, що термін «творчий» застосовується майже до будь-якої діяльності, за винятком вузько автоматизованих дій.

Подібно до того, як суспільні науки на початкових етапах шукали матеріальний носій для пояснення складних явищ, психологія використовує

поняття психічної енергії як матеріальний носій творчості. Це підкреслюють такі вчені, як Ч. Спірмен, З. Фрейд та інші.

Досліджуючи творчість як процес, спрямований на трансформацію світу та реалізацію історичного розвитку, вчені описують творчість особистості як вищу форму її активності, націлену на подолання конкретних суперечностей і пошук істини.

Таким чином, в психолого-педагогічній літературі «творчість» у широкому розумінні розглядається як діяльність, що породжує щось якісно нове.

Один із аспектів наукової діяльності, на який звертають увагу дослідники, це усвідомлення самовідповідальності за її активно-перетворювальний характер. Основою такої діяльності є свідомо сформульована мета, що ґрунтується на людських мотиваціях, бажаннях, мріях і цілях. Наприклад, В. Кремень, В. Чернець, В. Бітаєв вказують, що «однією з особливостей передбаченого відображення реальності є формування мети у свідомості людини для її діяльності» [21, с. 135].

Філософське розуміння поняття «діяльність» розглядається у контексті «категорій суб'єкта та об'єкта (де суб'єкт діяльності — людина — взаємодіє з об'єктом своєї діяльності — природою); єдність опредмечування і розпредмечування (що означає безперервний перехід від форми здійснення діяльності людини до форми предметного втілення в зворотному напрямі); творчість, ідеальне» [33, с. 157].

Філософи, такі як Є. Бистрицький, С. Кримський, В. Малахов, В. Шинкарук та інші, проводять глибокі дослідження поняття «діяльність» у філософському аспекті. Вони протиставляють жорстко детермінований підхід до діяльності, що ґрунтується на її продуктивності, предметності та інструментальній активності, яка звужує можливості розвитку особистості. Замість цього, філософи Київської антропологічної школи розглядають діяльність як спосіб надання смислу життю, як вираження творчого потенціалу людини [33, с. 157].

Філософи, такі як О. Афанасьєва, М. Дяченко розглядають поняття «творча діяльність» у філософському аспекті як новаторську діяльність у будь-якій сфері — науковій, художній, виробничо-технічній, політичній, що породжує щось нове, таке як образи, знання, засоби спілкування, цінності. Творчість розглядається як продуктивна діяльність, що оновлює буття в культурі.

Г. Уоллес у своєму дослідженні творчості як процесу виділяє чотири фази: підготовка, інкубація, осяяння і перевірка [49].

Експериментальна психологія показує, що несвідоме і свідоме взаємодоповнюються під час творчого процесу. Однак дослідження продуктивного мислення показує, що ефект «осіяння» виникає в експериментальних умовах за відповідної організації процесу творчості.

О. Герберт вважає, що творча діяльність сприяє виникненню когнітивної обдарованості у суб'єкта творчості. Здатність до творчості є незалежним фактором і не обов'язково пов'язана з інтелектом [70].

Варто зазначити, що творчу діяльність не слід сприймати як щось ізольоване, що підкоряється лише власним законам. Вона є логічним етапом у розвитку людської активності, наслідком накопиченого досвіду та водночас новим щаблем у становленні особистості. Стимулом для творчої діяльності є не стільки сама здатність до творчості, яка формується та вдосконалюється в процесі діяльності, скільки об'єктивні умови, що виникають у результаті попередньої роботи людини. Таким чином, творчість виступає як новий етап у розвитку особистості, одночасно будучи плодом її минулої діяльності [6; 20].

Виділяючи ознаки творчої діяльності, практично всі дослідники та самі творці підкреслюють її несвідомість, спонтанність, відсутність контролю волею та розумом, а також зміну стану свідомості.

Аналіз внесків вчених, таких як О. Афанасьєва, М. Дяченко, О. Герберт надає обґрунтоване уявлення про різноманітність та глибину розуміння терміну «творча діяльність» у науковому дискурсі.

1.2. Інноваційні методи навчання як фактор формування творчої діяльності студентів

У XIX столітті культурологи вперше вживали термін «інновація», що означав перенесення деяких елементів однієї культури в іншу [51]. У сучасній науковій думці це поняття набуло багатозначного значення, включаючи: нові професійні дії педагога, спрямовані на вирішення актуальних проблем виховання і навчання з особистісно орієнтованої позиції; організаційна форма інноваційної діяльності; комплексний процес створення, поширення та використання нового практичного засобу в галузях техніки, технології, педагогіки, наукових досліджень; результат інноваційного процесу [15].

Поняття інновації вивчається та трактується в різних наукових галузях, включаючи економіку, менеджмент, соціологію та науки про освіту. Варто наголосити, що термін «інновація» уперше згадується Йозефом Шумпетером, і перекладається як «втілення наукового відкриття, технічного винаходу в новій технології або новому виді виробу». Зазначимо, що Й. Шумпетер не лише ввів теоретичні основи інновацій, а й показав значення нововведень у процесах зміни технологій та управління. Відповідно до уявлень Й. Шумпетера визначення «інновація» має за основу – «зміни з метою впровадження і використання нових видів споживчих товарів, нових виробничих і транспортних засобів, ринків та форм організації в промисловості» [63].

Великий тлумачний словник сучасної української мови описує термін «інновація» як «нововведення» [9, с. 498]. За даними Вікіпедії, інновація в контексті техніки, технології, організації праці або управління означає нововведення, що ґрунтується на досягненнях науки та передовому досвіду [11]. Глосарій Європейського фонду освіти визначає інновації – це вперше впроваджені нововведення, проте більшість інновацій пов'язані з перенесенням існуючих підходів у нові умови через їх адаптацію або внесення поступових змін до існуючих систем [8, с. 295].

У психолого-педагогічній літературі, поняття «інновація» розглядається різнобічно. Згідно з визначення американського вченого К. Роджера, новизна полягає в ідеї, яка відчувається як нова для конкретної особи, незалежно від того, чи є вона об'єктивною. Сучасні вітчизняні дослідники розглядають інновації в освіті як процес створення, поширення і використання нових підходів для вирішення педагогічних проблем за допомогою оригінальних та нестандартних методів [48, с. 105].

Інноваційна освіта являє собою сферу, яка постійно збагачується новими знаннями, технологіями, навчальними інструментами, а також сучасними організаційними й управлінськими підходами. Це передбачає, що зміни в цій галузі спрямовані на оновлення цілей, змісту, методів і форм навчання та виховання, а також на пристосування освітнього процесу до сучасних вимог [55, с. 183]. Освіта стає ключовим елементом економіки знань, формуючи інноваційне середовище, де студенти набувають умінь самостійно освоювати знання й ефективно використовувати їх у практичній діяльності.

Однією з характерних рис інноваційної освіти є особистісно-орієнтоване навчання, що реалізується через проектування освітнього процесу, що є предметом спільної діяльності викладача та студента. Цей підхід виступає як спосіб їхньої життєдіяльності у ролі суб'єктів освіти: освітній процес перетворюється на форму дослідницької діяльності, пошуку та навчальної гри, що стають джерелом особистого досвіду [14, с. 357– 362; 55, с. 184].

Впровадження інновацій в освітній процес змінює характер взаємин між викладачами та студентами. У традиційній системі навчання чітко розмежовані ролі «суб'єкта» і «об'єкта», де студент зазвичай виступає як пасивний і залежний учасник. Натомість інноваційний підхід надає студенту центральну роль в освітньому процесі, роблячи його активним учасником, що взаємодіє з викладачем і прагне опанувати актуальні професійні знання. Орієнтація на взаємодію за моделлю «суб'єкт-суб'єкт» і партнерську співпрацю передбачає поєднання традиційних і сучасних методів та форм навчання [48].

О. А. Дубасенюк зазначає, що в контексті історії педагогіки та сучасних вимог розвитку системи вищої освіти наукове та практичне середовище активно досліджує і впроваджує новітні технології та підходи до навчання молоді. Інновації в педагогіці є неминучим результатом загальних трансформацій у суспільстві, глобальних та інтеграційних змін. Вони є динамічним процесом, який характеризується еволюційними змінами в результатах. Однією з основних рис інновацій є їх здатність впливати на загальний рівень професійної діяльності педагогів та розширювати сферу інновацій в освітньому середовищі конкретного навчального закладу або регіону. Розглянуті як системне явище, інновації мають важливі характеристики, пов'язані з інноваційними процесами, діяльністю, потенціалом і середовищем [19, с.10].

У науково-методичній літературі існують різні підходи до класифікації інноваційних методів навчання. За В. Морозовим, ці методи можна поділити на проектні, лабораторні та інтегровані [38, с. 37]. Проектні методи він розглядає як спосіб організації навчання, що дозволяє студентам здобувати навички планування та виконання практичних завдань у вигляді проектів. Лабораторна (дослідна) система навчання базується на принципах індивідуалізації та самостійної дослідницької діяльності. Інтегровані методи передбачають навчання за комплексами тем, що поєднують матеріали з різних дисциплін. Всі ці методи вимагають тісної співпраці, взаєморозуміння та єдності інтересів серед учасників освітнього процесу.

Чернілевський Д. В. та Луцький І. М. характеризують інноваційні технології як методи навчання, що включають активні, модульні та проблемно-орієнтовані підходи, а також використання дидактичних ігор [61, с. 287–318]. Вони акцентують увагу на тому, що особистісно-діяльнісні педагогічні технології, зокрема модульне навчання, є найбільш перспективними. Гончаров С. М. включає до інтерактивних технологій кооперативне, колективно-групове навчання, ситуативне моделювання, обговорення дискусійних питань, кожне з яких реалізується через конкретні

методи та прийоми. [14]. Туркот Т. І. визначає групову роботу студентів, групові тренінги, «мозкові штурми», дидактичні ігри, кейс-метод, мікрвикладання, а також методи «Ток-шоу», «Коло ідей» та «Акваріум» як інноваційні методи навчання. [55, с. 274–339].

Артикуца Н. В. акцентує увагу на методах, таких як використання конкретних ситуацій, рольові ігри, проблемно-орієнтоване навчання, «мозковий штурм», індивідуальні та групові тренінги, метод інтерв'ю [2]. Кочубей А.В. визнає інтерактивні методи підготовки майбутніх інженерів, зокрема імітаційне навчання, мотиваційні методи, пізнавальні та регулятивні стратегії, які ґрунтуються на діалогічній взаємодії та «змушують працювати розум і душу» [29].

З урахуванням різних трактувань терміна, інноваційні методи навчання можна охарактеризувати як сучасні стратегії та підходи до передачі знань, спрямовані на підвищення ефективності та якості освітнього процесу. Ці підходи включають впровадження новітніх технологій, активну взаємодію учасників навчання та персоналізацію освітнього процесу, що сприяє більш глибокому засвоєнню матеріалу і формуванню ключових компетенцій у студентів [4, с. 31].

Серед інноваційних методів навчання можна виділити проекти, методи проектної діяльності, використання технологій у навчанні, інтерактивні лекції та інші передові підходи. Однією з ключових рис інновацій є наголос на розвиток критичного мислення, творчості та самостійності студентів.

Інноваційні методи навчання відрізняються від традиційних підходів шляхом використання передових технологій, новаторських стратегій викладання та активної взаємодії зі студентами. Вчені, такі як Вітвицька С.С., Дичківська І. М., Докучаєва В. В., Дубасенюк О. А., Лисенко М. В., Шестопалюк О.В. та інші, які досліджують педагогічні інновації, вносять нове розуміння в науку щодо характеристик, таких як корисність, прогресивність, активність, сучасність та передовість [12,17,19,35,62].

Аналізуючи ознаки деяких інноваційних методів навчання, можна виділити наступне.

Постійна та активна взаємодія, яка стимулюється за допомогою методів групової роботи та дискусій, сприяє обміну ідеями та активізує процес навчання через взаємодію між студентами. Аналіз власних дій та дій партнерів дозволяє кожному учаснику змінювати свою поведінку, усвідомлено засвоювати необхідні знання та вміння, а також відчувати себе в умовах, що максимально наближені до майбутньої професійної діяльності. Серед найбільш поширених методів в цьому контексті можна виокремити метод проектів, групові обговорення, «мозковий штурм», ділові та рольові ігри, кейс-метод, тренінги, практичний експеримент та інші [54; 55; 60 с. 33].

Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Застосування сучасних ІКТ є важливим аспектом інноваційних методів, оскільки вони розширюють можливості доступу до знань, від віртуальних класів до електронних підручників.

Адаптація та індивідуалізація. Інноваційні методи навчання дозволяють адаптувати освітній процес до індивідуальних потреб та стилів навчання студентів, що сприяє ефективному засвоєнню матеріалу.

Стимулювання критичного мислення та творчості. Ці методи сприяють розвитку критичного мислення та творчих навичок студентів, що є важливими для подальшого успіху.

Практична орієнтованість. Впровадження практичних елементів, таких як стажування та проектна робота, допомагає студентам здобувати реальний досвід і готує їх до викликів ринку праці. Такі методи становлять важливий елемент в розвитку освітнього процесу, оскільки вони відповідають потребам сучасного світу та готують студентів до успішного функціонування у швидкозмінному суспільстві. Застосування цих методів дозволяє ефективно формувати гнучкі, креативні та висококваліфіковані кадри, які здатні вирішувати реальні виклики сучасного світу [69].

Згідно з класифікацією методів навчання, запропонованою В. Луговим на основі проекту Тьюнінг, визначається, що основним методом має бути не лекція, як це зазвичай вважається у вітчизняній вищій освіті. Замість цього, він рекомендує використовувати індивідуальну, дослідницьку та проектну роботу як основний метод навчання. Цей підхід доповнюється самостійною (але контрольованою) роботою, груповими дослідженнями, семінарами та практикою [36, с. 24].

Переваги інноваційних методів навчання полягають у їхній здатності модернізувати традиційні освітні підходи та вдосконалювати процес навчання і виховання. Серед основних переваг виділяється їхній вплив на активізацію діяльності й зацікавленості студентів. Використання інтерактивних методів, таких як проектна діяльність, групові обговорення та сучасні технології, забезпечує активну участь студентів у власному навчальному процесі.

Ще однією суттєвою перевагою є підвищення ефективності засвоєння навчального матеріалу. Завдяки інтерактивності та різноманітності підходів студенти краще опановують і запам'ятовують інформацію. Наприклад, застосування візуальних засобів, симуляцій чи віртуальних лабораторій сприяє більш глибокому розумінню складних тем.

Інноваційні методи навчання спроможні розвивати критичне мислення студентів. Активізація процесу дискусій, вирішення проблемних ситуацій та застосування критичного аналізу учбового матеріалу сприяють формуванню у студентів аналітичних та критичних навичок, що є надзвичайно важливими у сучасному світі.

До інших переваг інноваційних методів можна віднести підвищення зацікавленості студентів, зменшення рівня стресу та створення адаптивного освітнього середовища, яке враховує різні стилі навчання, а також створення динамічних та ефективних умов для освітнього процесу, активізація навчання та сприяння розвитку необхідних компетенцій для успішного функціонування у сучасному суспільстві. Крім того, інновації часто забезпечують більш

ефективні форми оцінювання, орієнтовані на визначення реальних знань та навичок, а не лише на запам'ятовування фактів.

Вплив інноваційних методів навчання на формування готовності здобувачів освіти до творчої діяльності є надзвичайно важливим аспектом, оскільки сучасне суспільство вимагає від індивідів не лише засвоєння інформації, але й здатності до креативного та творчого мислення.

Інноваційні методи стимулюють та розвивають творчі здібності студентів. Зокрема, використання методу проектів, колективних досліджень та інтерактивних завдань дозволяє здобувачам освіти самостійно розв'язувати проблеми, розробляти та втілювати власні ідеї. Такі методи навчання покликані сприяти вихованню творчого підходу до вирішення завдань та виявленню альтернативних шляхів дії [25].

Важливим аспектом є інтердисциплінарний підхід в інноваційних методах, що дозволяє студентам розглядати проблему з різних точок зору, залучати різні дисциплінарні знання та використовувати їх для творчого синтезу. Це сприяє розвитку гнучкості мислення та здатності вирішувати завдання в умовах несподіванок та невизначеності.

Інноваційні методи також сприяють формуванню самооцінки та саморегуляції учбової діяльності, що є важливими аспектами творчого процесу. Використання різноманітних засобів контролю та оцінювання, таких як портфоліо, рефлексія та підсумкові проекти, дозволяє студентам активно взаємодіяти з власними навчальними досягненнями та розвивати вміння аналізувати власний прогрес.

Загалом, вплив інноваційних методів навчання на формування готовності здобувачів освіти до творчої діяльності полягає у створенні стимулюючого освітнього середовища, що сприяє розвитку творчих потенцій студентів та формує їхню здатність до самовираження та інноваційного мислення.

Впровадження різноманітних методів навчання є необхідним у сфері освіти для забезпечення якісної та високотехнологічної підготовки студентів

[35, с. 9]. Класифікація інноваційних методів навчання у закладах вищої освіти може бути здійснена з огляду на кілька ключових напрямків, які враховують технологічні та методичні аспекти.

Активні методи навчання базуються на залученні студентів до освітнього процесу, що відрізняється від традиційної моделі передачі знань викладачем. До таких методів належать групові проекти, дискусії, виконання проектних завдань та інші інтерактивні підходи [4, с. 32]. Вони сприяють не лише кращому засвоєнню матеріалу, але й розвитку критичного мислення та здатності студентів вирішувати практичні завдання. Одним із прикладів є метод «проблемного навчання», де студенти стикаються з реальними завданнями чи сценаріями, які змушують їх знаходити рішення та застосовувати теоретичні знання на практиці. Інший приклад — «командна робота», що передбачає об'єднання студентів у групи для виконання спільних проектів або завдань, сприяючи розвитку навичок комунікації, лідерства та командної співпраці.

До активних методів також належать інтеграція технологій, використання ігрових форматів і проведення дебатів, що мотивує студентів до самостійного дослідження та аналітичного мислення. Такі підходи дозволяють не лише ефективніше засвоювати матеріал, але й формувати у студентів вміння управляти інформацією, підсилюючи їхню готовність до вирішення складних завдань у майбутньому.

Наголошення на *практичному аспекті у навчанні* означає, що увага зосереджується не лише на теоретичних аспектах, але й на реальному використанні знань у практиці. Студенти отримують практичний досвід шляхом участі у стажуваннях, лабораторних роботах або проектах, що дозволяє їм розвивати необхідні навички для успішної діяльності у професійному середовищі. Наприклад, у закладах вищої освіти впроваджують проекти, де студенти розв'язують реальні завдання або проблеми, які стикаються відповідно до своєї спеціальності. Лабораторні роботи та польові дослідження дають можливість студентам самостійно проводити

експерименти, збирати дані та аналізувати результати, що сприяє їхньому глибокому розумінню предмету. Стажування та практики в компаніях або наукових установах є ефективними методами практичної підготовки, де студенти мають можливість отримати реальний досвід у певній сфері та вплинути на свої професійні навички та кар'єрні можливості. Практична орієнтація допомагає студентам використовувати теоретичні знання у реальних умовах, готуючи їх до викликів сучасного ринку праці [24, с. 75].

Персоналізовані методи навчання представляють собою підхід, орієнтований на унікальні потреби, особливості та стилі навчання кожного студента. Використання адаптивних технологій та індивідуальних підходів допомагає студентам краще засвоювати матеріал і розкривати свій потенціал, що є особливо важливим для підготовки майбутніх педагогів. Такі методи сприяють формуванню гнучких, самостійних особистостей, готових відповідати на виклики сучасного освітнього середовища [17, с. 24]. Наприклад, інтерактивні навчальні платформи адаптуються до потреб кожного студента, надаючи додаткові матеріали або повторюючи теми, які потребують доопрацювання. Різноманітні формати, такі як проєктна діяльність, ігрові методи або практичні завдання, дозволяють студентам обирати оптимальний спосіб засвоєння знань.

Штучний інтелект відіграє важливу роль у персоналізації освітнього процесу, надаючи можливість враховувати індивідуальні сильні та слабкі сторони кожного студента, що робить навчання максимально ефективним. Інноваційні методи навчання стають ключовим фактором у підготовці студентів до творчої діяльності, сприяючи розвитку їхнього таланту та здатності адаптуватися до викликів сучасного світу. Вищу ефективність таких методів варто оцінювати не тільки за рівнем академічних досягнень, а й за змінами у світогляді як студентів, так і викладачів.

Здобувачі освіти, користуючись такими підходами, розвивають готовність до безперервного навчання, розкривають свої здібності, підсилюють почуття відповідальності, вчаться відстоювати свої погляди та

співпрацювати. Окрім цього, формується новий тип мотивації, де самореалізація стає рушійною силою для підвищення креативності й формування сучасної особистісної позиції [28].

1.3. Поняття та сутність готовності студентів до творчої діяльності інноваційними методами навчання

У рамках нашого дослідження необхідно розглянути існуючі дефініції терміну «готовність».

І. Гавриш розглядає готовність як інтегративну характеристику особистості, що проявляється у діалектичній єдності всіх її структурних компонентів, властивостей, зв'язків і відносин; складний аспект особистісного формування, який є передумовою та регулятором успішної професійної діяльності [13, с. 6].

С. Ожегов визначає готовність як стан, що характеризує підготовленість до певних дій, або як уже виконану підготовку. У контексті біології та фізіології цей термін описується як стан активізації організму, його життєвих ресурсів, які впливають на поведінку особистості. Готовність включає вміння організувати свою діяльність, працювати самостійно та здатність усвідомлювати напрямки власного розвитку [22, с. 73].

У науковій літературі поняття готовності трактується по-різному, що обумовлено специфікою різних видів діяльності. Наприклад, О. Царькова визначає готовність як «інтегральну якість особистості, яка відображає певний рівень її розвитку і забезпечує здатність до участі в конкретній діяльності» [15].

Отже, готовність до виконання діяльності є активним психічним станом, що включає мобілізацію ресурсів особистості для досягнення поставленої мети. Вона формується під впливом як зовнішніх, так і внутрішніх факторів, які впливають на ефективність виконання завдань. До таких факторів належать особливості поставлених завдань, їх складність, новизна, творчий

характер, рівень мотивації, прагнення досягти позитивного результату, здатність до самооцінки, самоконтролю та регуляції активності, а також уміння створювати оптимальні умови для майбутньої діяльності.

За словами науковця В.Крутецького, готовність представляє собою синтез різних властивостей людини, які спрямовують її діяльність. Серед таких властивостей вчений виділяє наступні: бажання займатися діяльністю та позитивне ставлення до неї; інтелектуальні здібності; сприятливий психічний стан під час виконання діяльності; наявність системи знань, умінь і практичних навичок [27,с.109].

К. Дурай-Новакова розглядає готовність як складне явище, що включає в себе різноманітні показники, що взаємодіють між собою. За результатами аналізу наукових джерел можна зрозуміти термін «готовність» як комплексне утворення, що має чітку структуру, складену з різних якостей та властивостей особистості, які проявляються у конкретній діяльності.

Концепція «готовність» трактується по-різному залежно від двох ключових підходів:

- функціональний підхід розглядає «готовність» як специфічний стан психічних функцій, що забезпечує високі результати в різних видах діяльності. Цей стан можна описати як передстартову активацію психічних процесів, яка сприяє досягненню оптимальної ефективності під час виконання завдань.

- особистісний підхід визначає «готовність» як стійке ієрархічне утворення, що інтегрує психічні процеси для забезпечення успішної діяльності. У цьому контексті готовність є результатом спеціальної підготовки особистості до виконання важливих функцій у певній сфері. Вона розглядається як багатоаспектна і стійка структура, яка включає компоненти, адаптовані до умов і вимог діяльності, забезпечуючи ефективність її виконання [7; 50, с. 418].

Загальна і ситуативна готовність перебувають у взаємозв'язку, при якому загальна готовність впливає на ефективність ситуативної в конкретних умовах. Феномен «готовність» важливий з точки зору його психологічної

специфіки, адже він є багатокomпонентною структурою, яка включає різноманітні особистісні характеристики:

- мотиваційні аспекти, які включають прагнення успішно виконати завдання, інтерес до діяльності, бажання досягти успіху та продемонструвати свої найкращі якості.

- пізнавальні аспекти, які передбачають розуміння сутності завдання, його значущості як для досягнення конкретних цілей, так і для особистого розвитку. Також важливими є вміння оцінювати обставини й передбачати можливі зміни.

- емоційна складова, що охоплює почуття професійної та соціальної відповідальності, впевненість у своїх силах і мотивацію досягати поставлених цілей.

- вольові характеристики, які включають здатність керувати своїми діями, мобілізувати внутрішні ресурси, концентруватися на завданні, долати внутрішні суперечності та перешкоди [50, с. 423].

Цей процес можна пояснити тим, що формування психологічної готовності до різноманітних видів діяльності, зокрема й навчальної, включає кілька взаємопов'язаних етапів. Серед них: усвідомлення мети виконання завдань, які орієнтовані на задоволення потреб або досягнення конкретних результатів; оцінка умов, в яких буде здійснюватися діяльність, а також активація досвіду, пов'язаного з подібними завданнями; вибір найкращих шляхів для вирішення завдань на основі аналізу досвіду та умов діяльності; передбачення майбутніх інтелектуальних, емоційних, мотиваційних і вольових процесів та оцінка їх відповідності поставленим цілям і умовам; мобілізація внутрішніх ресурсів, орієнтуючись на потреби та завдання, а також концентрація на успішному досягненні результатів [39].

Отриманий вище висновок підкреслює важливість психологічної готовності до інноваційної освітньої діяльності як для викладачів, так і для студентів в умовах сучасного закладу вищої освіти. Ця готовність виявляється лише під час застосування спеціальної моделі навчання, яка відрізняється від

традиційних методів, таких як пояснювально-ілюстративного, репродуктивного навчання. Хоча питання готовності викладачів до інноваційної діяльності ретельно вивчається науковцями, аналогічне дослідження стосовно студентів не отримало відповідної уваги. Ми вважаємо, що це пов'язано з тим, що дослідники залишаються в рамках застарілої методології, яка підкреслює, що якість освітнього процесу у закладах вищої освіти залежить переважно від професійної діяльності та кваліфікації викладачів.

Замість цього, новий студенто-центрований підхід, що базується на принципах гуманістичної психології, і визнаний найбільш престижними установами вищої освіти у Європі та світі [5], розміщує акцент на активну роль студентів як рівноправних, автономних, творчо мислячих і діючих учасників освітнього процесу. Студенти мотивуються своїми власними життєвими цілями та задоволенням соціокультурних інтересів, маючи можливість обирати, проектувати, коригувати і реалізовувати власні освітні шляхи [23, с. 29].

Виходить, що занурення студентів у складні евристичні, продуктивно-творчі та дослідницько-інноваційні види діяльності стає основою їхньої пізнавальної активності в рамках студенто-центрованого підходу до навчання.

Отже, використання традиційного підходу до тлумачення поняття «психологічна готовність» [7], яке охоплює, з одного боку, загальну психологічну готовність - це установки, знання, навички, вміння, мотиви, а з іншого - ситуативну готовність - актуалізацію, пристосування сил, використання психологічних можливостей для успішних дій у конкретний момент, налаштування на певну поведінку та мобілізацію усіх сил на активні й доцільні дії, дозволяє конкретизувати сутність ключового поняття нашого дослідження:

- готовність до інноваційного навчання дійсно передбачає особливий психологічний стан, в якому здобувач вищої освіти усвідомлює своє місце в інтелектуально-творчій та дослідницько-інноваційній діяльності. Цей образ

активно діючого суб'єкта включає не лише знання та навички, але й функціональні та технологічні складові, що дозволяють здійснювати новаторські дії. Важливим є розуміння здобувачем своїх можливостей і потреб, а також створення власних установок і ставлень, які характеризують його як «людину інноваційну». Така людина орієнтується на розвиток і використання інновацій у своїй діяльності, усвідомлюючи свою роль як творця і реалізатора нових ідей, здатного до адаптації і творчого підходу в розв'язанні проблем. Психологічний аспект готовності до інноваційного навчання включає в себе розуміння важливості власного розвитку, саморегуляції та адаптації до змін, а також відчуття впевненості у своїй здатності активно впливати на зміни в суспільстві через інновації;

- готовність до інноваційного навчання є наслідком підготовленості здобувача вищої освіти до виконання особливих функцій, що включають інтелектуально-творчу та дослідницько-інноваційну діяльність. Основні характеристики цих функцій вимагають чіткого розуміння їхніх цілей і змісту, а також глибокого освоєння відповідних форм, методів, засобів і технологій для досягнення як соціально важливих, так і особистісних результатів.

Сутність готовності здобувачів освіти до творчої діяльності інноваційними методами навчання представляє собою комплексну психолого-педагогічну характеристику, яка враховує інтеграцію креативних та інноваційних підходів до освітнього процесу. Готовність до творчої діяльності включає у себе ряд ключових елементів, які формуються під впливом інноваційних методів навчання:

1. Гнучкість мислення. Готовність до творчої діяльності передбачає розвинене гнучке мислення, здатне до адаптації та пошуку нестандартних рішень. Інноваційні методи навчання сприяють розвитку цієї якості, створюючи умови для вирішення завдань за допомогою різноманітних підходів та перспектив.

2. Творчий підхід до навчання. Здобувачі освіти, які мають готовність до творчої діяльності, виявляють інтерес до самовираження, самостійного

пошуку знань та творчого вирішення проблем. Інноваційні методи навчання надають можливість для використання та розвитку цього творчого підходу.

3. Схильність до інновацій. Готовність до творчої діяльності включає схильність до прийняття інновацій та новаторських ідей. Інноваційні методи навчання самі по собі є інноваційними, тому їх використання сприяє розвитку у здобувачів освіти позитивного ставлення до інновацій в галузі освіти.

4. Активна участь та співпраця. Готовність до творчої діяльності передбачає активну участь в освітньому процесі та співпрацю з однокурсниками. Інноваційні методи навчання, такі як групові проекти, колективне вирішення завдань, стимулюють такий вид активної співпраці.

5. Рефлексія та саморозвиток. Готовність до творчої діяльності включає в себе здатність до рефлексії, оцінки власного навчання та пошук шляхів для саморозвитку. Інноваційні методи навчання часто включають в себе елементи самооцінки та рефлексивного аналізу.

6. Стимулювання ініціативи. Готовність до творчої діяльності передбачає готовність виявляти ініціативу та самостійність у навчанні. Інноваційні методи навчання сприяють розвитку цієї якості, стимулюючи студентів до самостійного дослідження та творчого висловлення [59].

Сутність готовності до творчої діяльності через інноваційні методи навчання полягає в створенні умов для комплексного розвитку особистісних та професійних якостей студентів, необхідних для ефективної участі в сучасному інтелектуальному суспільстві.

1.4. Педагогічні умови формування творчої діяльності студентів

Педагогічні умови, що сприяють формуванню готовності здобувачів освіти до творчої діяльності за допомогою інноваційних методів навчання, охоплюють не лише самі методи, а й атмосферу, що існує в освітньому середовищі. Основні педагогічні підходи та умови, які підтримують розвиток готовності до творчої діяльності через інноваційні методи, включають:

1. Створення мотиваційного середовища.

Важливим етапом у розвитку мотиваційного середовища є формування позитивного ставлення до творчості серед здобувачів освіти. Це вимагає застосування різноманітних стратегій, що стимулюють осмислення значущості творчого підходу та підтримують відкритість до новаторського мислення. Для того, щоб виховати таке ставлення, можна використовувати приклади успішних людей, які досягли великих результатів завдяки своїй творчій діяльності. Це можуть бути видатні винахідники, художники, підприємці та інші особистості, чий досвід демонструє, що креативність може бути ключем до значних досягнень і успіху. [47].

Також важливо активно впливати на ментальні уявлення студентів щодо творчості, усвідомлюючи її значення для особистісного та професійного розвитку. Позитивне ставлення до творчості формується шляхом створення атмосфери, де кожна ідея цінується, а кожен студент відчуває себе здатним до творчого самовираження. Крім того, важливо враховувати психологічний аспект у формуванні позитивного ставлення до творчості. Це означає розуміння та прийняття страхів, які можуть виникнути в процесі творчої діяльності, а також підтримку студентів у подоланні цих перешкод.

Основним завданням є забезпечення студентів різноманітними творчими завданнями та проектами, що відповідають їх інтересам, потребам і можливостям. Різноманіття завдань та їх доступність дозволяють кожному студенту знайти ті, що відповідають його інтересам і надихають на подальший розвиток. Наступним важливим етапом є створення умов для вибору власних напрямків і методів роботи, що слугує потужним стимулом для розвитку інтересу до творчості. Надання студентам можливості самостійно обирати завдання та визначати способи їх виконання допомагає активізувати їхню участь у навчальному процесі та сприяє формуванню їх творчої діяльності.

Ще одним важливим чинником, що сприяє розвитку творчості, є залучення студентів до участі в різноманітних творчих змаганнях, фестивалях, виставках та інших подібних подіях. Це дає можливість продемонструвати свої

досягнення та отримати визнання за виконану роботу. Такі заходи не тільки стимулюють активну участь у творчому процесі, але й відкривають можливості для публічного представлення результатів та обміну досвідом з іншими учасниками.

Надання конструктивного зворотного зв'язку щодо творчих робіт студентів є ключовим елементом. Педагоги повинні надати студентам якісну оцінку їхніх творчих зусиль, визнати їхні досягнення та надати конструктивні поради щодо покращення їхньої роботи. Такий підхід сприяє розвитку самосвідомості та впевненості в собі у студентів, що важливо для подальшого розвитку їхньої творчої активності.

Визнання та відзначення досягнень студентів у сфері творчості є мотивуючим чинником. Похвала та нагородження за творчі досягнення стимулюють студентів до подальших зусиль та розвитку своєї творчої активності. Важливо створити умови для відзначення успіхів студентів через нагороди, сертифікати, публікації їхніх робіт у спеціалізованих виданнях тощо.

Педагоги повинні сприяти реалізації творчих ідей студентів, надаючи їм можливості для розвитку та втілення їхніх проєктів. Це включає в себе надання доступу до необхідних ресурсів, організацію робочих груп або лабораторій для спільної роботи, а також залучення до професійних спілок або мережі експертів для підтримки та порад [34].

2. Розвиток креативного мислення здобувачів освіти.

Один із способів навчання генеруванню нових ідей — це застосування методу мозкового штурму. Під час таких сесій студенти вільно генерують ідеї без жодних обмежень або оцінок. Це дозволяє розвивати їхній творчий потенціал і сприяє розвитку асоціативного мислення.

Ще одним методом є синектика, яка фокусується на розширенні образного мислення. Синектика використовує різноманітні техніки, як-от аналогії, метафори і переноси, щоб стимулювати творчість і розвивати уяву студентів.

Метод фокальних об'єктів є ще одним потужним інструментом, який передбачає вивчення конкретного об'єкта чи явища з різних точок зору та в межах кількох дисциплін. Такий підхід сприяє розширенню кругозору та розвитку здатності до всебічного аналізу, що дозволяє застосовувати різноманітні методи для вирішення проблем.

Один із способів розвитку гнучкості мислення полягає у виконанні завдань, які вимагають творчого підходу та нестандартних рішень. Це можуть бути задачі, що потребують пошуку кількох варіантів розв'язку або альтернативних рішень. Важливим аспектом є також навчання студентів сприймати проблему з різних перспектив, оцінюючи ситуацію з урахуванням різноманітних факторів і прогнозуючи можливі наслідки різних варіантів рішень.

Розвиток гнучкого мислення також передбачає навчання здобувачів освіти не боятися помилок та ризикувати. Важливо стимулювати їх до експериментування, спроб та новаторства, навіть якщо це може призвести до невдач. Помилки повинні розглядатися як можливість для навчання та розвитку, а не як причина для відмови чи стресу.

Навчання здобувачів освіти розвивати оригінальне мислення включає в себе кілька аспектів. Важливо заохочувати їх до висловлення власних думок і ідей, незалежно від того, наскільки вони можуть відрізнитися від загальноприйнятих концепцій чи стандартів. Стимулювання вільного вираження думок сприяє розвитку креативності та самовираження.

Подальший розвиток оригінальності мислення включає навчання здобувачів освіти думати за межами загальноприйнятих рамок та шаблонів, включаючи в себе застосування нетрадиційних підходів до вирішення завдань, унікальних перспектив на проблеми та здатність до виявлення неочікуваних зв'язків між різними концепціями.

Важливо навчати здобувачів освіти не боятися ризикувати та випробовувати нові ідеї, навіть якщо вони можуть здатися непередбачуваними або незвичними. Оригінальність мислення вимагає відваги виходити за межі відомого та створювати щось нове та унікальне.

3. Формування навичок самостійної роботи.

Навчання здобувачів освіти ефективному плануванню роботи включає розвиток навичок управління часом, що дозволяє оптимально розподіляти час та ресурси для досягнення поставлених цілей. Здатність ефективно планувати дає можливість студентам управляти власними проектами та ініціативами, що, у свою чергу, стимулює творчий процес.

Іншим важливим елементом є організація роботи, яка передбачає вміння впорядковувати ідеї та ресурси для досягнення визначеної мети проекту. Це може включати складання детального плану дій, розподіл завдань за етапами та забезпечення необхідними ресурсами для ефективного виконання проекту. Навчання студентів плануванню та організації роботи сприяє розвитку творчих підходів до вирішення задач і впровадження інноваційних рішень. Такий підхід також заохочує студентів шукати альтернативні варіанти досягнення цілей і реалізації своїх творчих задумів.

Самоконтроль передбачає здатність самостійно оцінювати та коригувати свою діяльність, включаючи моніторинг власних дій, виправлення помилок та пошук оптимальних рішень. Цей процес сприяє постійному вдосконаленню творчої діяльності здобувачів освіти, виявленню слабких сторін і розробці стратегій для їх подолання.

Самооцінка також є важливою складовою самосвідомості та розвитку креативного потенціалу. Здатність аналізувати свої досягнення, визначати сильні та слабкі сторони, а також встановлювати реалістичні цілі та способи їх досягнення, допомагає здобувачам освіти розвивати свою творчу діяльність. Правильна самооцінка сприяє розвитку впевненості в собі, мотивації до самовдосконалення та впровадженню новаторських ідей [3].

4. Створення атмосфери довіри та взаєморозуміння.

Формування атмосфери довіри є важливою метою для педагогів і навчальних закладів. Це можна досягти, фокусуючи увагу на самому процесі навчання, а не лише на результатах, підкреслюючи значущість відкритого обговорення помилок як можливості для розвитку, а також створюючи

середовище взаємної підтримки та допомоги серед студентів. Викладачі можуть мотивувати студентів ставитися до помилок як до важливої складової навчання, що сприятиме формуванню впевненості в своїх силах і позитивного ставлення до творчості, навіть коли зустрічаються з невдачами чи труднощами. Формування підтримуючого середовища також передбачає розвиток відкритого діалогу, де кожен може вільно ділитися своїми думками, ідеями та поглядами. Це дає можливість студентам почуватися почутими і важливими, що стимулює їхню творчу активність і розкриває їх потенціал.

Конструктивний зворотний зв'язок може бути наданий як усно, так і письмово, і включати у себе як позитивні аспекти роботи, так і рекомендації щодо подальшого вдосконалення. Важливо, щоб фідбек був об'єктивним і конкретним, допомагаючи здобувачам освіти зрозуміти, що їм слід зробити, щоб покращити свої навички та досягти успіху у творчій діяльності.

Педагоги мають активно сприяти наданню конструктивного зворотного зв'язку, створюючи для цього відповідні умови та механізми. Це включає в себе проведення регулярних консультацій, організацію групових обговорень або індивідуальних зустрічей з кожним здобувачем освіти. Крім того, педагоги повинні бути відкриті до співпраці та обміну думками зі своїми студентами, сприяючи взаєморозумінню та виробленню спільних підходів до навчання та творчості.

Колективна робота над проектами або завданнями стимулює обмін ідеями, сприяє взаємному вчителюванню та виробленню нових підходів до розв'язання проблем.

У такому колективному середовищі здобувачі освіти вчаться слухати інших, розуміти їхні погляди та думки, а також взаємодіяти та співпрацювати для досягнення спільних цілей. Взаємодопомога та підтримка одне одного стають ключовими елементами розвитку творчого потенціалу, оскільки вони дозволяють здобувачам освіти відчувати себе підтриманими та заохоченими у своїх зусиллях.

Педагоги можуть створити умови для співпраці та взаємодопомоги шляхом організації групових проектів або завдань, спільних дискусій та обговорень, а також заохочуванням здобувачів освіти до взаємного навчання та співпраці. Важливо також створити дружню та відкриту атмосферу, в якій кожен учасник може відчувати себе комфортно та вільно висловлювати свої думки та ідеї.

5. Заохочення творчої ініціативи здобувачів освіти.

Коли здобувачам освіти надається можливість вибору теми дослідження, методики виконання завдань чи форми виявлення креативності, вони відчують себе більш залученими та мотивованими до активної участі в освітньому процесі. Це дозволяє кожному студентові виявити свої індивідуальні сильні сторони, розвинути власний потенціал та виявити таланти в тих сферах, які найбільше відповідають їхнім інтересам та потребам.

Надання можливості вибору також сприяє розвитку творчих навичок, оскільки змушує здобувачів освіти думати креативно та знаходити нові, нестандартні підходи до вирішення завдань. Вибір здобувачами освіти власного шляху навчання стимулює їх до самостійного дослідження, експериментування та розвитку творчих ідей.

Коли студентам надається можливість висловлювати власні думки та ідеї, це сприяє їхньому відчуттю важливості та цінності, а також стимулює їх до активної участі в освітньому процесі. Підтримка нових ідей може мати різні форми, включаючи похвалу та заохочення викладачів або співробітників, конструктивну критику та рекомендації щодо подальшого розвитку ідей, а також надання ресурсів та підтримки для реалізації цих ідей.

Коли студенти відчують, що їхні ідеї цінуються та підтримуються, вони стають більш впевненими у собі та своїх здібностях, що сприяє подальшому розвитку їх творчого потенціалу. Така підтримка також може заохочувати студентів до вияву більшої ініціативи та активної участі у різних проектах та заходах, спрямованих на створення чогось нового та корисного.

Публічна презентація надає студентам можливість продемонструвати свої досягнення та поділитися своїми ідеями з іншими. Вона допомагає студентам

розвинути навички публічного виступу, впевненість у собі та комунікаційні здібності, що є важливими уміньми в будь-якій сфері життя, а також стимулює студентів до більш глибокого вивчення обраної теми та пошуку кращих рішень.

Цей процес також сприяє взаємному обміну ідеями та знаннями між студентами, що розширює їхній кругозір та надає можливість здобувати нові знання з різних галузей. Публічна презентація може також стати стимулом для подальшого дослідження та розвитку творчих ідей [32].

Створення мотиваційного та стимулюючого середовища, застосування інноваційних методів навчання та розвиток творчих здібностей сприяють не лише підвищенню академічних досягнень, але й формуванню гнучких, креативних та висококваліфікованих кадрів, готових до вирішення реальних завдань сучасного суспільства. Розвиток цих педагогічних умов є важливим кроком у напрямку підготовки молодого покоління до викликів і можливостей, які надає сучасний світ.

Висновки до першого розділу

На основі аналізу наукових джерел з проблеми дослідження виокремлено теоретичні засади формування готовності студентів до творчої діяльності через використання інноваційних методів навчання.

Аналіз наукових праць таких дослідників, як Б. Сорокін, В. Моляко, І. Кант, Є. Бистрицький, В. Малахов, О. Афанасьєва, М. Дяченко, Й. Шумпетер, Т. Туркот та інших, дозволив визначити сутність основних понять дослідження, зокрема: «творчість», «діяльність», «творча діяльність», «інновації», «інноваційні методи навчання», «готовність до творчої діяльності».

Розкрито роль інноваційних методів навчання у формуванні готовності здобувачів освіти до творчої діяльності. З'ясовано, що використання інноваційних методів навчання сприяє розвитку творчого мислення, уяви,

критичного та аналітичного мислення студентів. Інноваційні методи навчання стимулюють їх активну участь у освітньому процесі, їхню самостійність та здатність до інноваційного мислення.

Інноваційні методи навчання є сучасними підходами та стратегіями, спрямованими на покращення процесу освіти та забезпечення більш ефективного засвоєння знань, розвитку навичок та формування компетентностей здобувачів освіти. Основна їх суть полягає у використанні інноваційних технологій, методів та прийомів, які відрізняються від традиційних шляхом активного залучення студентів до освітнього процесу, створення сприятливого середовища для самостійного навчання та розвитку критичного мислення.

Ці методи можуть включати в себе використання сучасних технологій, ігрових технік, рольових ігор, методів проектної діяльності, дослідницьких завдань, методів активного навчання та багато іншого. Вони спрямовані на створення освітнього процесу, який більш відповідає сучасним вимогам та потребам здобувачів освіти, розвиває їхні творчі та критичні здібності, сприяє розвитку креативного мислення та здатності до розв'язання складних завдань.

Ми можемо зробити висновок, що, по-перше, інноваційні методи навчання допомагають активізувати студентів у освітньому процесі, зробивши його більш захоплюючим і динамічним. Групова робота, дискусії та інтерактивні вправи сприяють активній участі та взаємодії, що сприяє більш глибокому засвоєнню матеріалу. По-друге, участь у проектному та практичному навчанні допомагає студентам відтворити та використовувати отримані теоретичні знання на практиці, що розвиває їхні практичні вміння та готує до реальних життєвих ситуацій. По-третє, індивідуальні методи навчання сприяють розвитку кожного студента окремо, оскільки вони дозволяють адаптувати освітній процес до особистих потреб та стилів навчання кожного з них.

Інноваційні методи навчання не лише розширюють можливості усвідомлення знань, але й сприяють формуванню гнучких, творчих та готових

до викликів спеціалістів. Цей підхід виходить за рамки звичайного освітнього процесу, сприяючи формуванню творчої діяльності, навичок спілкування та готовності до постійного навчання у студентів.

Розглянуто поняття та сутність готовності здобувачів освіти до творчої діяльності інноваційними методами навчання. Встановлено, що готовність до творчої діяльності виникає внаслідок використання інноваційних методів навчання та включає в себе комплекс різноманітних навичок, які сприяють успішному та креативному розв'язанню завдань. Цей комплекс включає в себе вміння аналізувати і синтезувати інформацію, розв'язувати проблеми та приймати рішення, мислити критично та творчо, працювати в команді та співпрацювати з іншими, а також вміння генерувати та оцінювати ідеї. Ці навички допомагають здобувачам освіти не лише освоювати знання, а й застосовувати їх у різних сферах життя, розвивати ініціативу та відкритість до нового, що стає ключовими факторами у формуванні творчої діяльності.

Аналіз наукової літератури з проблеми дослідження дозволив нам теоретично обґрунтувати педагогічні умови, що сприятимуть ефективному формуванню готовності здобувачів освіти до творчої діяльності інноваційними методами навчання, серед них: створення мотиваційного середовища, використання проблемно-пошукових, розвиток креативного мислення здобувачів освіти, формування навичок самостійної роботи, створення атмосфери довіри та взаєморозуміння, заохочення творчої ініціативи здобувачів освіти.

РОЗДІЛ 2. РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ В ФОРМУВАННІ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СТУДЕНТІВ

2.1. Огляд сучасних підходів до викладання та їх вплив на формування творчої діяльності студентів

У сучасному освітньому середовищі стійкий попит на розвиток та впровадження інноваційних підходів до викладання стає все більш актуальним. Швидкі зміни в технологіях, суспільстві та роль педагогіки у формуванні компетентностей здобувачів освіти вимагають постійного оновлення та адаптації навчальних методів і стратегій. Зрозуміння цих новаторських методів може допомогти викладачам та закладам освіти впроваджувати ефективні підходи до навчання, що сприятимуть розвитку студентів та підвищенню якості освіти. Розглянемо інноваційні методи викладання, які вже використовуються в сучасній освіті.

1. Метод проектів. Сприяє активній участі студентів у власному навчанні та розвитку творчих здібностей через практичне застосування знань.

Однією з переваг методу проектів є те, що він стимулює самостійність і ініціативу здобувачів освіти. Під час роботи над проектом студенти визначають проблему чи завдання, розробляють план дій, збирають необхідну інформацію та розв'язують задачі. Цей процес вимагає від них креативного мислення та здатності до самостійного аналізу та вирішення проблем.

Метод проектів сприяє розвитку комунікативних навичок та співпраці. Учасники команди повинні ефективно спілкуватися, обмінюватися ідеями та координувати свої дії для досягнення спільної мети. Це створює атмосферу взаємодопомоги та співробітництва, що сприяє розвитку творчих навичок.

Крім того, метод проектів може бути особливо ефективним, оскільки він дозволяє студентам застосовувати отримані знання у реальних ситуаціях та створювати щось нове та оригінальне, що допомагає здобувачам освіти

відчути себе активними учасниками освітнього процесу та розвивати творчість у різних сферах життя [46].

2. Проблемне навчання. Це підхід до освіти, що акцентує увагу на вирішенні реальних проблем та завдань замість простого засвоєння фактів і теорій. Основні етапи та особливості проблемного навчання включають визначення проблеми або завдання, пошук і аналіз інформації, розв'язання проблеми шляхом застосування набутих знань і навичок, оцінку та рефлексію результатів [56].

Проблемне навчання широко використовується у різних сферах освіти та навчання. Наприклад, у STEM-освіті (наука, технології, інженерія та математика), здобувачі освіти можуть брати участь у проектах, де їм потрібно розробляти та вирішувати реальні інженерні або наукові проблеми. У медичній освіті, майбутні лікарі можуть вивчати клінічні випадки та шукати оптимальні методи діагностики та лікування пацієнтів. У гуманітарних науках, студенти можуть аналізувати складні суспільні проблеми та шукати можливі шляхи їх вирішення через дискусії, проекти або наукові дослідження. Проблемне навчання також може бути застосоване в бізнес-освіті, де студенти можуть вивчати реальні кейси компаній та працювати над стратегіями вирішення бізнес-проблем. У всіх цих випадках, проблемне навчання сприяє активному залученню студентів, розвитку їхніх аналітичних та творчих здібностей, а також глибокому засвоєнню матеріалу [68].

Проблемне навчання має значний вплив на формування творчої діяльності здобувачів освіти. Цей підхід до навчання стимулює їх вирішувати реальні проблеми та завдання, що вимагають творчого підходу та інноваційних рішень. Під час роботи над проблемами, студенти вчитимуться думати гнучко та креативно, шукати альтернативні шляхи вирішення завдань та виходити за межі звичайних рішень.

Проблемне навчання сприяє розвитку таких творчих навичок, як генерація ідей, аналіз та оцінка різних підходів, експериментування та вирішення складних завдань. Студенти навчаються дивитися на проблеми з

різних кутів, що сприяє розвитку їхньої уяви та творчого мислення. Також, проблемне навчання створює стимулююче середовище, де здобувачі освіти можуть експериментувати, виражати свої ідеї та розгорнути свій потенціал. Цей підхід допомагає формувати в них впевненість у власних силах та віру у свої можливості розв'язувати будь-які складні завдання [40].

3. *Кейс-метод*. Є ефективним інструментом для розвитку творчого мислення та аналітичних навичок. Він передбачає вивчення реальних ситуацій (кейсів), що виникають у професійній практиці або житті, та аналіз їх з метою розроблення аргументованих рішень та пошуку креативних підходів до їх вирішення.

Однією з основних переваг кейс-методу є те, що він залучає студентів до активного обговорення та аналізу реальних проблем, що сприяє формуванню творчої діяльності, розвитку їхнього критичного мислення та аналітичних навичок. В процесі вирішення кейсів студенти навчаються робити висновки на підставі наявних даних, аргументувати свої позиції та робити висновки.

Кейс-метод сприяє розвитку творчої діяльності шляхом стимулювання у студентів пошуку альтернативних рішень та нестандартних підходів до проблем, бо, вирішуючи кейси, вони навчаються дивитися на проблему з різних ракурсів, розробляти та оцінювати різні стратегії розв'язання; розвитку комунікативних навичок учасників групових дискусій, оскільки вимагає взаємодії, обговорення та спільного пошуку рішень. Взаємодія у групі дозволяє студентам обмінюватися думками, досвідом та ідеями, що збагачує їхнє розуміння проблеми та розвиває їх творчий потенціал [41].

4. *Гейміфікація*. Це впровадження елементів гри у різні сфери освіти, яке може виступати як метод навчання та виховання, так і форма організації освітнього процесу в цілому.

У межах концепції гейміфікації застосовуються різноманітні прийоми організації освітнього процесу. Основу гейміфікованого навчання складає дидактична гра, яка відіграє ключову роль у використанні цієї стратегії. Аналіз наукових джерел [42; 67; 71; 72], що стосуються ігрових технологій та

гейміфікації, дозволив виокремити основні компоненти гейміфікованого освітнього процесу: учасників, завдання та цілі, бали, рівні, значки, рангування учасників за досягненнями. Серед ігрових елементів, що визначають механіку гейміфікації, можна виділити: виклики, завдання, співробітництво, зворотний зв'язок, накопичення ресурсів, винагороди та стан перемоги. Гейміфікований освітній процес може використовувати всі ці компоненти разом або лише деякі з них, залежно від поставлених навчальних цілей та завдань. Для впровадження гейміфікації в освітній процес існують різноманітні освітні сервіси, що надаються з кожним роком, такі як Alice, Scratch, MotionMathGames, Spongelab, Kahoot! тощо.

5. Контекстуальне навчання. Це підхід до освіти, який акцентує увагу на використанні реальних ситуацій і контекстів для навчання. Основні ідеї цього підходу включають зорієнтованість на контекст, проблемне навчання, взаємодію і співпрацю, збагачення освітнього середовища та застосування мультимедіа та технологій. Контекстуальне навчання визнає важливість навчання в контексті реальних життєвих ситуацій, де студенти можуть застосовувати свої знання і навички. Цей підхід вважає, що студенти краще вчаться, коли вони вирішують реальні проблеми або завдання, замість простого засвоєння теоретичних знань. Контекстуальне навчання сприяє активній взаємодії між студентами та викладачами, а також співпраці між учасниками освітнього процесу. Воно також ставить за мету створення стимулюючого освітнього середовища, яке сприяє активному і поглибленому вивченню матеріалу. Крім того, контекстуальне навчання використовує різноманітні мультимедійні засоби та технології для створення іммерсивних навчальних досвідів. Ці ідеї сприяють активному і поглибленому засвоєнню матеріалу, стимулюванню творчої діяльності та розвитку критичного мислення.

Контекстуальний підхід сприяє розвитку творчості здобувачів освіти через використання реальних ситуацій та завдань. Коли студенти працюють над завданнями, що вимагають застосування знань у конкретних умовах, вони

змушені залучати свою уяву та творчі здібності для знаходження рішень. Це стимулює розвиток їхньої здатності до креативного мислення, пошуку нестандартних шляхів вирішення проблем і генерування нових ідей. Таким чином, контекстуальне навчання активує творчий потенціал студентів, сприяючи їхньому особистісному розвитку та допомагаючи досягати успіху в різних сферах життя [53].

6. Імітаційне навчання. Метод імітаційного навчання ґрунтується на створенні умов, що моделюють реальні ситуації або системи, дозволяючи здобувачам освіти відтворювати процеси, що відбуваються в реальному житті. Основна концепція цього підходу полягає в розробці навчальних ситуацій, які забезпечують активну взаємодію студентів з матеріалом і надають можливість отримати практичний досвід через ігрове моделювання реальних або квазіреальних ситуацій.

Центральним елементом імітаційного навчання є використання ігрових та імітаційних форм навчання. Студенти залучаються до різноманітних практичних завдань, ситуаційних ігор та рольових ігор, що дозволяють їм активно взаємодіяти з навчальним матеріалом та використовувати його у практичних ситуаціях. Цей підхід сприяє поглибленню знань, розвитку практичних навичок та формуванню професійного досвіду.

Однією з переваг імітаційного навчання є можливість відобразити різні аспекти професійного контексту та ситуації у освітньому процесі. Це дозволяє студентам отримати реальний або квазіпрофесійний досвід, який є важливим для їх підготовки до певної професії або області діяльності. Крім того, учасники отримують можливість вчитися в контрольованих умовах, що сприяє ефективному засвоєнню матеріалу та розвитку вмінь і навичок [64].

7. Модульне навчання. Цей підхід є різновидом програмованого навчання, основний акцент у якому робиться на чіткій структуризації навчального матеріалу з метою забезпечення максимального засвоєння знань студентами. Ключовим аспектом цього підходу є організація матеріалу у вигляді

автономних модулів, які містять обов'язкові блоки вправ та контроль за кожним етапом навчання.

Основна перевага модульного навчання полягає в його гнучкості, адже зміст і обсяг кожного модуля можуть бути адаптовані до потреб і рівня підготовки студентів, а також до конкретних дидактичних цілей. Цей підхід забезпечує обов'язкове опрацювання кожного елементу дидактичної системи, послідовність викладу навчального матеріалу та ефективну систему оцінювання і контролю знань.

Окрім того, модульне навчання дозволяє ефективно адаптувати освітній процес до індивідуальних можливостей і запитів здобувачів освіти. Завдяки цьому, студенти можуть працювати з матеріалом у власному темпі та на своєму рівні, що сприяє кращому засвоєнню і розумінню навчального матеріалу. Такий підхід до організації навчання сприяє підвищенню якості освіти та ефективності освітнього процесу [25].

8. Дистанційне навчання. Однією з основних переваг дистанційного навчання є його гнучкість і доступність. Студенти мають можливість навчатися в будь-який зручний для них час і в будь-якому місці, використовуючи різноманітні електронні платформи та засоби комунікації. Такий підхід забезпечує комфорт і впевненість студентів, що позитивно впливає на їх творчий розвиток [1].

Дистанційне навчання також стимулює самостійність та ініціативу здобувачів освіти. Вони мають можливість самостійно обирати теми, глибше вивчати матеріал, досліджувати нові концепції та експериментувати з ідеями. Це сприяє розвитку творчого мислення та навичок проблемного розв'язання, що є важливими складовими творчої діяльності.

Завдяки використанню інтерактивних онлайн-інструментів, таких як віртуальні лекції, вебінари, форуми обговорень та спільні проекти, студенти можуть спілкуватися та обмінюватися ідеями з однодумцями з усього світу. Це розширює їхні можливості для колективного творчого співробітництва та сприяє збагаченню їхнього креативного потенціалу [62].

2.2. Аналіз методик та стратегій упровадження інноваційних методів у навчальну діяльність студентів закладів вищої освіти

Впровадження інноваційних методів у навчальну діяльність стає важливим етапом у розвитку освітньої системи сучасного світу. Зростаючі вимоги до якості освіти, швидкі темпи технологічного прогресу та постійні зміни в суспільстві вимагають постійного оновлення педагогічних підходів та методик. У світі освіти постійно з'являються нові методи та стратегії, спрямовані на покращення освітнього процесу та залучення його учасників до активного навчання. Однією з найбільш відомих та ефективних інноваційних методик є перевернутий клас. Цей підхід, що отримав широку популярність у сучасній педагогіці, перевертає традиційну модель навчання, ставлячи перед здобувачами освіти відповідальність за основне сприйняття матеріалу перед уроком.

Перевернутий клас передбачає те, що здобувачі освіти отримують доступ до відео-, аудіо- або письмових матеріалів з нового матеріалу для самостійного вивчення перед уроком. На уроці викладач може використовувати цей час для практичних завдань, дискусій, групової роботи та інших форм активного навчання, які сприяють глибшому засвоєнню матеріалу.

Переваги перевернутого класу полягають у можливості індивідуалізації навчання, дозволяючи студентам вчитися за власним темпом та відповідно до власних потреб, оскільки матеріали доступні для перегляду в будь-який час. Також, перевернутий клас сприяє збільшенню залучення студентів до освітнього процесу, оскільки вони мають попереднє уявлення про тему та можуть задавати питання.

Щодо недоліків перевернутого класу, варто відзначити неоднаковий доступ до ресурсів, оскільки здобувачі освіти можуть мати різний рівень доступу до технологій або потребувати додаткової підтримки для самостійного вивчення матеріалу. Також, необхідність підготовки матеріалів

для самостійного вивчення може забирати більше часу викладачів. Існує також можливість втрати фокусу деякими студентами під час самостійного вивчення, що може вплинути на їх розуміння матеріалу.

Стратегії впровадження перевернутого класу включають у себе кілька ключових аспектів. Перший - підготовка матеріалів є важливим етапом у впровадженні перевернутого класу. Викладачі повинні створити чіткі, доступні та цікаві матеріали для самостійного вивчення, які відповідають вимогам навчального курсу та можуть бути зрозумілими для різних груп здобувачів освіти.

Другий важливий аспект - це підтримка студентів під час самостійного вивчення та на уроках. Викладачі повинні бути готові надавати допомогу, відповідати на запитання та стимулювати інтерес до навчання у вигляді індивідуальних консультацій, обговорення важливих аспектів матеріалу та підтримки студентських ідей та ініціатив.

Третій аспект полягає у використанні різноманітних форм навчання на уроці. Викладачі повинні вміло комбінувати традиційні методи з інтерактивними вправами, груповою роботою, дискусіями та іншими активними формами навчання, що дозволяє забезпечити різноманітність інструкційних стратегій та враховувати індивідуальні потреби студентів [65].

Конструктивізм, як один із передових та сучасних підходів до викладання, істотно змінює парадигму освіти, ставлячи акцент на активну роль здобувача освіти в освітньому процесі та визнаючи його здатність конструювати власні знання та розуміння. Цей підхід активно застосовується у сучасній освіті як у загальноосвітніх, так і у закладах вищої освіти, а також у професійній освіті.

У цьому підході студент виступає активним учасником освітнього процесу, будуючи свої знання на основі власного досвіду та взаємодії з інформацією. Навчання в конструктивізмі відбувається через активну роботу студента, включаючи експериментування, постановку запитань та пошук відповідей. При цьому процес навчання розглядається як активне

конструювання знань на основі попередніх досвідів та розуміння. Крім того, в конструктивізмі визнається важливість соціальної взаємодії студентів, яка сприяє обміну думками та ідеями, що збагачує освітній процес. Навчання відповідно до цього підходу покладає акцент на індивідуальному підході до кожного здобувача освіти та враховує його потреби, інтереси та стиль навчання. Нарешті, оцінка успішності у конструктивізмі здійснюється на основі розвитку та прогресу, а не лише на основі результатів тестів чи екзаменів.

Викладачу призначено стати фасилітатором навчання, що означає, що він виступає не лише як передавач знань, але й як організатор та підтримка здобувачів освіти у їхньому навчанні. Він стимулює їх до досліджень, постановки запитань та самостійного пошуку відповідей. Також викладачу доручено надавати підтримку, натхнення та відповідати на запитання, щоб сприяти формуванню творчої діяльності, розвитку критичного мислення та саморефлексії студентів [66].

До наступної методики впровадження інноваційних методів у навчальну діяльність здобувачів освіти відноситься *використання інтерактивних вправ*. Інтерактивні вправи дозволяють студентам активно взаємодіяти з матеріалом, спілкуватися між собою та використовувати свої знання для вирішення практичних завдань. Це сприяє розвитку їхнього креативного мислення та стимулюванню до творчої діяльності, оскільки вони змушені шукати нові, нестандартні підходи до вирішення проблем [43].

Такі вправи можуть включати рольові ігри, дебати, групові дискусії, казкові сесії та інші форми активної взаємодії. Наприклад, у рольових іграх студенти можуть втілювати різні ролі та досліджувати різні точки зору з приводу певної проблеми або ситуації. Це сприяє їхньому творчому мисленню та здатності до інноваційного розв'язання проблем.

Ще однією важливою складовою інтерактивних вправ є можливість обміну думками та ідеями між учасниками. Дебати та групові дискусії стимулюють студентів аргументувати свої погляди, висловлювати нові ідеї та

приймати альтернативні точки зору. Це розвиває їхні аналітичні та критичне мислення, що є важливими компонентами творчої діяльності [44].

Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у навчанні є однією з важливих стратегій, спрямованих на покращення освітнього процесу та залучення здобувачів освіти до активного навчання. ІКТ можуть бути використані в різних аспектах освітнього процесу, що розширює можливості викладачів та підвищує зацікавленість студентів.

Використання ІКТ дозволяє створювати інтерактивні та захоплюючі уроки, які привертають увагу студентів. Викладачі можуть використовувати мультимедійні презентації, відеоуроки, інтерактивні вправи та ігри, щоб передати матеріал у цікавій та доступній формі.

Завдяки ІКТ здобувачі освіти можуть мати доступ до широкого спектру навчальних матеріалів в Інтернеті, електронних підручників, відеоуроків та інших ресурсів, що дозволяє їм досліджувати тему більш глибоко та розширювати свої знання. Також, за допомогою ІКТ, студенти можуть спілкуватися, обмінюватися думками та ідеями, спільно працювати над проектами та завданнями навіть у віддаленому форматі через відеоконференції, форуми та спеціалізовані платформи для співпраці [31].

Дослідницький підхід полягає в активній залученості студентів до власного навчального процесу через вирішення реальних проблем і виконання дослідницьких завдань. Цей метод сприяє розвитку критичного мислення, аналітичних та проблемно-орієнтованих навичок, що є основою для формування творчої діяльності.

Однією з головних переваг дослідницького підходу є залучення студентів до активного пошуку та обробки інформації. Вони навчаються ставити питання, розробляти припущення, збирати і аналізувати дані, а також формулювати висновки на основі зібраних результатів. Це розвиває їхні здібності до самостійного мислення та праці. Крім того, дослідницький метод сприяє розвитку творчості, оскільки вимагає від студентів знаходити нові підходи та варіанти рішень для вирішення задач. Вони стають активними

учасниками освітнього процесу, взаємодіючи з викладачами та однокурсниками для знаходження інноваційних рішень.

Дослідницький метод створює можливість для студентів виконувати оригінальні дослідження та реалізовувати свої ідеї. Вони можуть вільно вибирати тему свого дослідження, досліджувати питання, які їх цікавлять, та навіть вносити власний внесок у розвиток науки та технологій.

Мозковий штурм - це процес групового обговорення ідеї з метою генерації якнайбільшого числа можливих варіантів розв'язання проблеми або досягнення поставленої мети. Цей метод активізує творчу діяльність, сприяє розвитку творчого мислення, стимулює учасників до виходу за рамки стандартних підходів та пошуку нестандартних ідей.

Основними перевагами мозкового штурму є збагачення пулу ідей завдяки колективній мудрості групи, стимулювання творчого потенціалу учасників та сприяння розвитку співпраці та комунікації. Під час мозкового штурму кожен учасник вільно висловлює свої думки, навіть якщо вони здаються нестандартними або незвичними, що стимулює творчий процес.

Для ефективного використання мозкового штурму в навчанні важливо створити сприятливу атмосферу, де студенти відчуються вільними висловлювати свої думки та ідеї без страху перед критикою чи осудом. Також важливо дотримуватися правил генерації ідей, таких як відкладення суджень, стимулювання кількісного мислення та відкритість до всіх можливих варіантів.

Рольові ігри створюють унікальні можливості для студентів відчувати себе в різних ролях і відтворити сценарії з реального життя. Цей метод не лише заохочує студентів активно взаємодіяти, але й спонукає їх до творчого мислення та пошуку нових рішень.

Однією з переваг рольових ігор є їхня здатність залучати студентів до вивчення складних тем шляхом відображення реальних ситуацій та проблем. Вони дозволяють студентам відчувати себе в різних ролях, розвиваючи при цьому емпатію та розуміння різних поглядів. Крім того, рольові ігри сприяють

розвитку комунікативних навичок, співпраці та творчого мислення. Вони створюють атмосферу співпраці та взаємодопомоги, що сприяє формуванню творчого підходу до вирішення проблем.

Для успішного використання рольових ігор в навчанні важливо створити досить реалістичні сценарії, які зацікавлять студентів та стимулюватимуть їх до активної участі. Також важливо враховувати індивідуальні особливості студентів та адаптувати ігрові ситуації до їхніх потреб і можливостей [18].

Дискусії стимулюють студентів активно взаємодіяти, висловлювати свої думки та аргументувати їх. Цей процес сприяє розвитку критичного мислення, аналітичних навичок та здатності до творчої діяльності.

Дискусії мають здатність створювати стимулююче середовище для обміну ідеями та поглядами. Учасники дискусії мають можливість почути різні точки зору з проблемного питання, що допомагає їм розширювати свій кругозір та шукати нові, нестандартні рішення. Дискусії сприяють розвитку комунікативних навичок, таких як вміння чітко та переконливо висловлювати свої думки, а також вміння слухати та враховувати думки інших учасників. Це важливо для подальшого спілкування та співпраці в майбутньому.

Необхідно створити стимулююче середовище, де студенти відчують себе вільними висловлювати свої думки та переконання. Також важливо ретельно підготувати тему дискусії, надати необхідну інформацію та аргументи для обговорення.

Зважаючи на важливість впровадження інновацій у освітній процес, варто відзначити, що однією з ключових стратегій є їх *поетапне впровадження*. Цей підхід передбачає систематичне та поступове внесення нововведень у навчальну практику. Він дозволяє уникнути раптових та різких змін, що можуть викликати опір серед учасників освітнього процесу. Замість цього, поетапне впровадження створює можливість для учасників адаптуватися до нового середовища навчання поступово та ефективно.

Поетапне впровадження також дозволяє викладачам та адміністрації закладів освіти проводити необхідну підготовку до змін, включаючи

підвищення кваліфікації персоналу, створення необхідної інфраструктури та ресурсів для успішної реалізації інновацій. Крім того, цей підхід дає змогу здійснювати постійний моніторинг та оцінку ефективності нововведень на кожному етапі їх впровадження, що дозволяє вчасно вносити корективи та вдосконалювати стратегію.

Важливим аспектом поетапного впровадження є залучення всіх учасників освітнього процесу до процесу прийняття рішень та планування змін. Це створює відчуття спільної відповідальності та залученості до успіху інновацій та сприяє позитивному ставленню до змін серед учасників освітнього процесу.

Навчання та підтримка педагогів - ще одна ключова стратегія впровадження інноваційних методів у освітній процес. Ця стратегія передбачає систематичне навчання викладачів та забезпечення їх підтримкою для ефективного використання нових методів навчання.

Проведення навчання педагогів дозволяє їм отримати необхідні знання, навички та уміння для впровадження інноваційних методів. Це може включати ознайомлення з новими педагогічними підходами, технологіями, методиками та іншими інструментами, які сприятимуть покращенню якості навчання та залученню студентів до активного навчання.

Навчання педагогів є можливістю для спільного обміну досвідом та кращих практик між викладачами. Вони можуть вивчати один від одного, ділитися успішними стратегіями та взаємно навчатися, що сприяє підвищенню професійного рівня всього викладацького колективу.

Після проведення навчання важливо забезпечити підтримку педагогів у процесі впровадження нових методів навчання. Вона включає консультації, регулярні наради, менторську підтримку та надання ресурсів для подальшого розвитку. Така підтримка допоможе викладачам вирішувати будь-які труднощі та впроваджувати інновації з впевненістю та ефективністю [38].

Стратегія *створення відповідного освітнього середовища* є важливим етапом впровадження інноваційних методів у освітній процес. Ця стратегія

передбачає створення оптимальних умов для успішного впровадження нових педагогічних підходів та забезпечення комфортної та сприятливої атмосфери для навчання.

Створення відповідного освітнього середовища передбачає наявність необхідних матеріальних та технічних ресурсів. До них відносяться сучасні комп'ютери, проектори, інтерактивні дошки та інші засоби навчання, які допоможуть викладачам ефективно використовувати інноваційні методи. Також, передбачає забезпечення позитивного психологічного клімату, що сприяє мотивації та зацікавленості у навчанні його учасників. Необхідним є створення атмосфери взаєморозуміння, підтримки та відкритості, де кожен студент відчуває себе комфортно та здатним до саморозвитку.

Важливо створити просторі умови для співпраці, обміну ідеями та взаємодії між здобувачами освіти та педагогами. Їх можна впровадити у створенні групових робочих зон, спільних просторів для обговорення та колективної роботи, а також застосуванні методів активного навчання, що стимулюють студентів до співпраці та взаємодії.

Моніторинг та оцінювання результатів є ключовою стратегією впровадження інноваційних методів у освітній процес, оскільки вони дозволяють систематично оцінювати ефективність нововведень та вчасно реагувати на потреби та виклики, що виникають під час їх впровадження.

Доцільно почати з визначення конкретних цілей та очікуваних результатів впровадження інноваційних методів, що дозволить встановити критерії успішності та визначити параметри, за якими буде проводитися моніторинг та оцінювання.

Після цього необхідно розробити систему збору та аналізу даних. Це включає проведення анкетування серед здобувачів освіти та викладачів, спостереження за заняттями, аналіз навчальних досягнень, тестування та інші методи збору інформації.

Після збору даних важливо провести їх аналіз та оцінку. Це дозволить виявити успішні аспекти впровадження нововведень, а також визначити проблемні ситуації та потреби для подальшого вдосконалення.

Наступним кроком є впровадження коректив та заходів для вирішення виявлених проблем та підвищення ефективності нововведень, що мають на увазі організацію додаткових навчальних заходів, підтримку та підготовку педагогів, зміни в навчальному плані та програмах, а також впровадження інших заходів, спрямованих на покращення освітнього процесу.

Завершальним етапом є постійний моніторинг та оцінювання результатів для забезпечення постійного вдосконалення освітнього процесу. Завдяки цьому викладачі та адміністрація закладу освіти вчасно реагуватиме на зміни та потреби студентів, підвищуватиме якість навчання та забезпечуватиме ефективну реалізацію інноваційних методів [30].

Висновки до другого розділу

В сучасному освітньому контексті актуальним є питання вдосконалення підходів до викладання та їх вплив на розвиток творчих здібностей здобувачів освіти. Зростання потреб суспільства в креативних, інноваційних рішеннях та навичках у розв'язанні складних завдань спонукає освітян до пошуку нових методик і стратегій навчання, спрямованих на стимулювання творчості. Однак, вирішення цієї проблеми вимагає глибокого розуміння теоретичних основ та концепцій, що лежать в основі сучасних підходів до викладання.

У цьому розділі проводиться аналіз теоретичних засад таких сучасних підходів до викладання, як метод проектів, проблемне навчання, кейс-метод, гейміфікація контекстуальне, імітаційне, модульне та дистанційне навчання, а також їх вплив на формування творчої діяльності здобувачів освіти. Здійснюється дослідження основних принципів, методів та практичних аспектів реалізації кожного з цих підходів, а також їх взаємозв'язку з формуванням творчої діяльності здобувачів освіти.

Нами з'ясовано, що ці методи дозволяють залучати студентів до активної участі в освітньому процесі, стимулюють їхній індивідуальний розвиток та сприяють формуванню не лише знань, а й навичок, творчої діяльності та готовності до постійного самовдосконалення. Використання цих інноваційних підходів є ключовим для покращення якості навчання та підготовки майбутніх фахівців до викликів сучасного світу.

Розглядаються концептуальні аспекти кожного підходу, їхнє теоретичне обґрунтування та методологічні засади, а також висвітлюються приклади практичної реалізації у освітньому процесі. Підсумкові висновки дозволять узагальнити ефективність використання сучасних підходів до викладання у формуванні творчої діяльності здобувачів освіти та визначити перспективи подальших досліджень у цьому напрямку.

Розглянули різноманітні підходи до впровадження інноваційних методів у освітній процес, серед яких: перевернутий клас, конструктивізм, використання інтерактивних вправ, застосування ІКТ, дослідницький метод, мозковий штурм, рольові ігри, дискусії, а також проаналізували стратегії успішного впровадження та використання цих методів у навчальній діяльності здобувачів освіти, до яких віднесли їх поетапне впровадження, навчання та підтримка педагогів, створення відповідного освітнього середовища, моніторинг та оцінювання результатів.

РОЗДІЛ 3. ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА З ПЕРЕВІРКИ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ІННОВАЦІЙНИМИ МЕТОДАМИ НАВЧАННЯ У НІКОПОЛЬСЬКОМУ ФАХОВОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕДЖІ

3.1. Вивчення стану проблеми у практиці закладу освіти

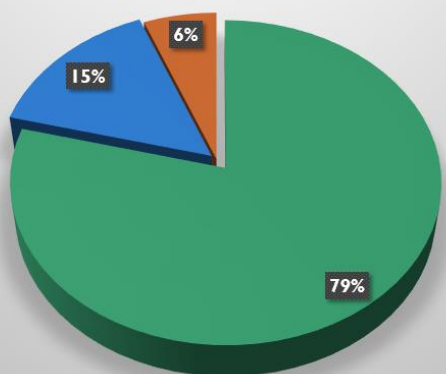
У рамках дослідження проблеми формування готовності здобувачів освіти до творчої діяльності інноваційними методами навчання у Нікопольському фаховому педагогічному коледжі було проведено комплексне вивчення стану цієї проблеми. Дослідження охоплювало різні аспекти освітнього процесу, включаючи викладацький колектив, студентів та інших учасників навчального процесу.

Першим етапом вивчення стало проведення анкетування серед викладачів коледжу, яке дозволило виявити їхнє ставлення до інноваційних методів навчання (Додаток А). Анкети містили запитання щодо використання сучасних педагогічних технологій, таких як проєктне навчання, інтерактивні методи, гейміфікація та інші. Результати анкетування показали загальну позитивну тенденцію щодо сприйняття інноваційних методів навчання. Більшість викладачів (79%) знайомі з сучасними педагогічними технологіями і розуміють їхню важливість для ефективного навчального процесу. Водночас лише 62% регулярно використовують інноваційні підходи у своїй практиці, тоді як решта або застосовують їх час від часу (28%), або взагалі уникають через різні причини (10%). Серед методів, які найчастіше використовуються, лідирують проєктне навчання та інтерактивні методи. Метод гейміфікації, хоч і вважається перспективним, поки що застосовується менш активно (13%). Викладачі високо оцінюють значення інновацій: 75% вважають їх впровадження дуже важливим, ще 21% погоджуються із важливістю, проте не вважають це ключовим аспектом. Лише 4% опитаних мають інше бачення щодо ролі інноваційних підходів. Щодо труднощів, основними бар'єрами

виявилися: недостатня підготовка до використання нових методів (41%); брак матеріально-технічного забезпечення (34%); опір студентів (15%) та інші фактори, до яких відноситься, наприклад, обмеженість часу (10%). Незважаючи на існуючі проблеми, понад 50% викладачів готові пройти додаткове навчання для вдосконалення своїх навичок, 31% вказують на потребу в покращенні технічного забезпечення як ключовому чиннику для впровадження інновацій, а 11% відзначають важливість обміну досвідом між колегами (див.рис.1.1).

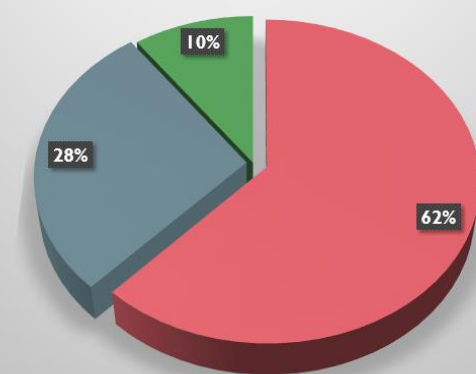
Чи знайомі ви з поняттям «інноваційні методи навчання»?

- добре знайомі з поняттям інноваційних методів
- мають лише загальне уявлення
- не знайомі з такими методами

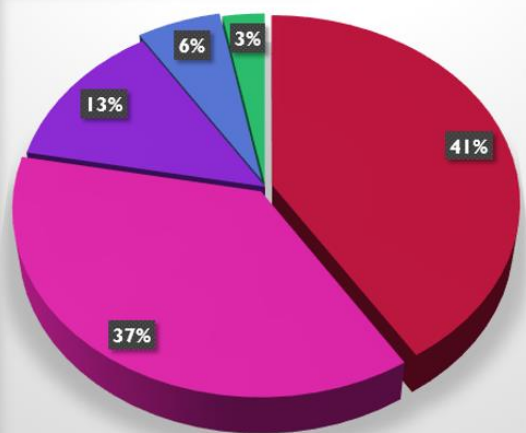

Чи використовуєте ви інноваційні методи у своїй викладацькій діяльності?

- активно використовують інноваційні підходи
- застосовують їх іноді
- взагалі не використовують

Які саме методи ви застосовуєте?

- проектне навчання
- інтерактивні методи
- гейміфікація
- проблемне навчання
- імітаційне навчання

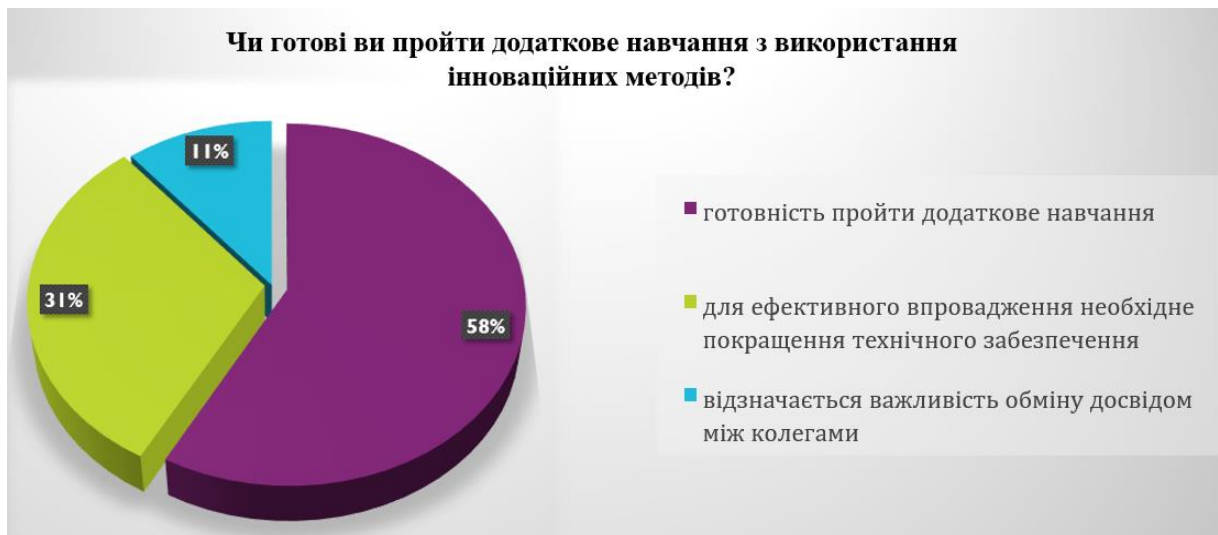
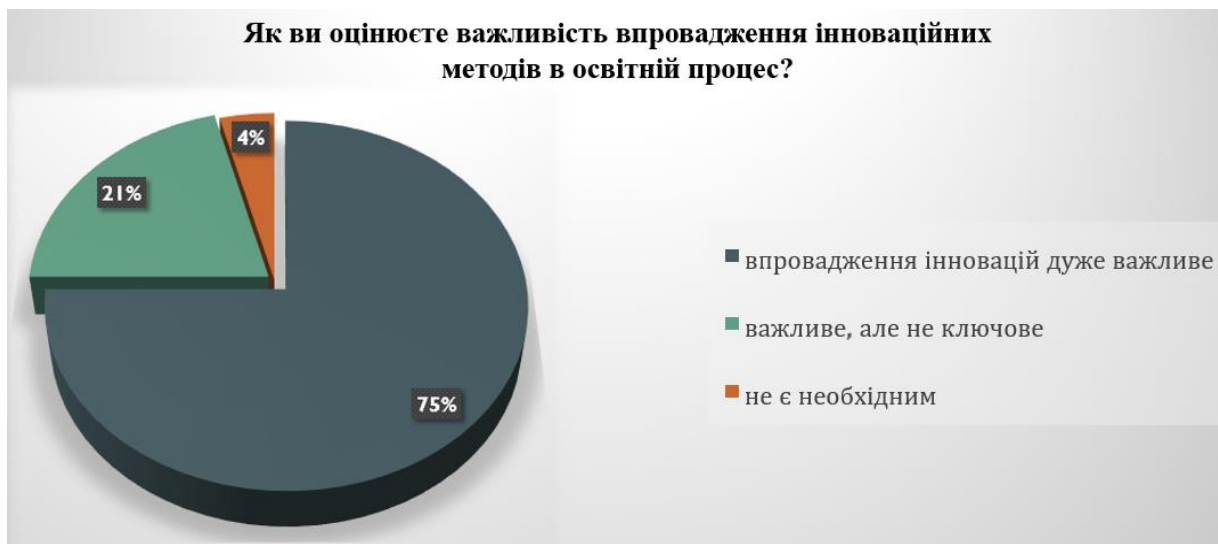

Рис.1.1 Кількісні результати анкетування викладачів

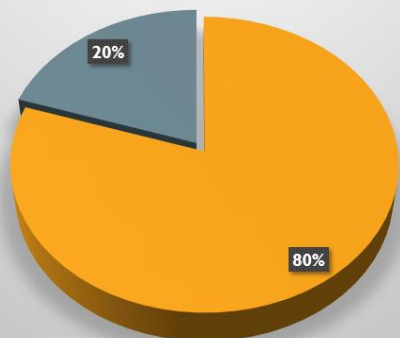
Наступним етапом стало вивчення думок студентів щодо застосування інноваційних методів навчання. Для цього було організовано фокус-групи, у

яких студенти мали можливість висловити свої думки про ефективність різних методів навчання, які використовуються у коледжі (Додаток Б). Опитування студентів через фокус-групи дозволило отримати загальну картину їхнього сприйняття інноваційних методів навчання та оцінити вплив цих підходів на мотивацію та розвиток творчих здібностей.

Більшість студентів, близько 80%, позитивно оцінили використання сучасних методів, таких як проєктне навчання та гейміфікація. Вони зазначили, що ці підходи сприяють підвищенню зацікавленості у навчанні, роблять процес більш інтерактивним і привабливим. При цьому близько 72% учасників підкреслили, що завдяки цим методам вони відчують розвиток своєї творчості, адже виконання нестандартних завдань вимагає креативного підходу. Однак традиційні методи навчання, як зазначили 64% студентів, все ще домінують в освітньому процесі. Частина учасників (близько 28%) вважає, що збереження балансу між традиційними та сучасними підходами є оптимальним, тоді як лише 8% висловлюються на користь виключно традиційного навчання. Серед основних перешкод для більш широкого використання інновацій студенти назвали: потребу у підвищенні кваліфікації викладачів щодо роботи з новими методами (55%); недостатню технічну базу закладу (35%); невпевненість окремих студентів у власній готовності до таких змін (10%) (див.рис.1.2).

Як впливають такі методи, як проєктне навчання чи гейміфікація, на вашу мотивацію?

- інноваційні методи значно підвищують зацікавленість студентів у навчанні
- інноваційні методи не впливають на зацікавленість у навчанні

Чи сприяють ці методи розвитку вашого творчого потенціалу?

- інноваційні методи сприяють розвитку творчості студентів
- застосування таких методів сприяє впевненішому висловлюванню ідей

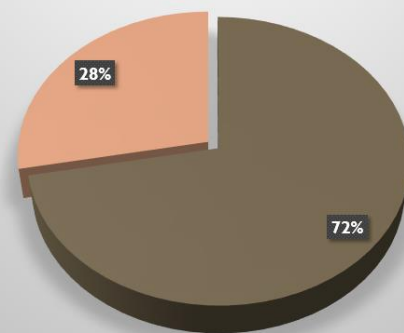

Рис.1.2. Кількісні результати опитування студентів через фокус-групи

Крім викладачів і студентів, у дослідженні брали участь також адміністрація коледжу. Було проведено інтерв'ю з адміністрацією, яке дало змогу зрозуміти, які інноваційні ініціативи вже реалізуються в закладі, а також які плани на майбутнє (Додаток В). Виявилось, що адміністрація активно підтримує інтеграцію інноваційних підходів у навчання. Відзначено, що впроваджуються методи проєктного навчання, гейміфікації та інтерактивні технології, що є важливим елементом сучасної освіти. З метою підтримки викладачів в освоєнні інноваційних методів, адміністрація коледжу організовує тренінги та інші заходи з підвищення кваліфікації. Це позитивно відображає ставлення до професійного розвитку педагогічного складу і сприяє

успішному впровадженню нових підходів в освітній процес. Однак відзначається наявність суттєвих фінансових труднощів, що ускладнюють реалізацію деяких ініціатив. Брак бюджету ставить під загрозу розвиток матеріально-технічної бази, зокрема модернізацію мультимедійного обладнання. Це вказує на необхідність пошуку додаткових джерел фінансування, таких як гранти або партнерські проекти. Адміністрація має амбітні плани на майбутнє, зокрема щодо впровадження цифрових навчальних платформ, що допоможе підвищити рівень індивідуалізації навчання та ефективніше використовувати технології для розвитку студентів. Це висвітлює прагнення до створення сучасного освітнього середовища, яке відповідатиме вимогам часу.

Одним із важливих аспектів вивчення стану проблеми є аналіз методів оцінювання творчої діяльності здобувачів освіти. У Нікопольському фаховому педагогічному коледжі використовуються різноманітні підходи до оцінювання, які включають як традиційні, так і інноваційні методи. Наприклад, викладачі застосовують портфоліо, яке дозволяє студентам демонструвати свої досягнення та прогрес у творчій діяльності. Це не лише стимулює студентів до активної участі в навчальному процесі, але й сприяє розвитку їхньої самостійності та відповідальності за власне навчання. Електронні портфоліо стають все більш популярними серед студентів, оскільки вони дозволяють зберігати та демонструвати свої роботи в цифровому форматі. Це не лише полегшує доступ до матеріалів, але й сприяє розвитку навичок самопрезентації. Студенти можуть легко ділитися своїми досягненнями з викладачами та однокурсниками, що підвищує їхню мотивацію та залученість в освітній процес.

Ще одним прикладом таких методів є проектне оцінювання, яке передбачає виконання студентами практичних проектів, що вимагають застосування знань та навичок у реальних ситуаціях. Студенти мають можливість працювати над проектами, які відповідають їхнім інтересам, що стимулює їхню творчу діяльність і ініціативу. Оцінювання в цьому випадку базується не

лише на кінцевому результаті, але й на процесі роботи, що дозволяє викладачам оцінити командну взаємодію, управлінські навички та здатність до критичного мислення.

Ще одним інноваційним методом є самооцінка та взаємооцінка, які дозволяють студентам оцінювати власну роботу та роботу своїх однокурсників. Цей підхід сприяє розвитку рефлексії, оскільки студенти вчаться усвідомлювати свої сильні та слабкі сторони, а також отримують можливість дати конструктивний зворотний зв'язок. Така взаємодія не лише підвищує відповідальність за власне навчання, але й формує навички критичного аналізу.

Дослідницьке оцінювання є ще одним важливим методом, який передбачає виконання студентами дослідницьких проєктів. У цьому випадку студенти збирають та аналізують дані, формують гіпотези та роблять висновки на основі отриманих результатів. Оцінювання включає не лише результати дослідження, але й методологію, що дозволяє викладачам оцінити здатність студентів до самостійного мислення та їхню креативність у пошуку рішень.

Інтерактивні оцінювання, такі як рольові ігри та симуляції, також активно використовуються в навчальному процесі. Ці методи дозволяють студентам демонструвати свої навички в умовах, наближених до реальних, що сприяє розвитку їхньої здатності до адаптації, креативного мислення та творчої діяльності. Оцінювання в таких випадках може включати участь у грі, виконання завдань та обговорення результатів, що створює динамічну атмосферу навчання.

Критерійне оцінювання є ще одним важливим інструментом, який дозволяє чітко визначити критерії успішності для творчих робіт. Це допомагає студентам зрозуміти, на що звертати увагу під час виконання завдань, і як досягти високих результатів. Викладачі можуть надавати детальні рекомендації, що сприяє розвитку навичок самостійного навчання та критичного мислення.

Таким чином, використання цих інноваційних методів оцінювання не лише підвищує мотивацію студентів, але й сприяє розвитку їхніх творчих здібностей, критичного мислення та самостійності, що є важливими складовими успішної професійної діяльності в майбутньому.

Важливим аспектом є також підвищення кваліфікації викладачів у сфері інноваційних методів навчання. У коледжі проводяться регулярні тренінги та семінари для викладачів, на яких вони можуть ознайомитися з новими педагогічними технологіями та методами. Це сприяє не лише підвищенню їхньої професійної компетентності, але й створює сприятливе середовище для впровадження інновацій в освітній процес.

На основі проведеного дослідження можна стверджувати, що рівень творчої діяльності здобувачів освіти у Нікопольському фаховому педагогічному коледжі є середнім. Хоча студенти проявляють інтерес до творчих завдань, їхня готовність до самостійної творчої діяльності потребує подальшого розвитку. Впровадження інноваційних методів навчання може суттєво підвищити цей рівень, оскільки вони сприяють активізації навчального процесу та розвитку критичного мислення.

На основі отриманих даних та аналізу стану проблеми, важливо розробити рекомендації щодо покращення впровадження інноваційних методів навчання у Нікопольському фаховому педагогічному коледжі. Це можуть бути рекомендації щодо організації освітнього процесу, підвищення кваліфікації викладачів та адаптації навчальних програм до потреб студентів.

3.2. Методичні рекомендації щодо формування творчої діяльності студентів інноваційними методами навчання

У сучасному освітньому процесі формування готовності здобувачів освіти до творчої діяльності є надзвичайно важливим завданням, яке вимагає впровадження інноваційних методів навчання. Ці методи не лише сприяють розвитку творчих здібностей студентів, але й формують у них навички

критичного мислення, самостійності та відповідальності за власне навчання. У цьому контексті методичні рекомендації щодо формування готовності здобувачів освіти до творчої діяльності стають важливим інструментом для педагогів, які прагнуть створити ефективне навчальне середовище.

На основі дослідження стану проблеми формування готовності здобувачів освіти до творчої діяльності інноваційними методами навчання, можемо запропонувати наступні методичні рекомендації, які сприятимуть ефективному впровадженню цих підходів у навчальний процес. Методичні рекомендації розроблені на основі аналізу сучасних педагогічних теорій, досліджень у галузі психології та педагогіки, а також практичного досвіду викладачів. Вони враховують потреби та інтереси студентів, а також специфіку навчальних дисциплін. Основна мета цих рекомендацій полягає в тому, щоб надати педагогам чіткі орієнтири для впровадження інноваційних методів навчання, які сприятимуть розвитку творчої діяльності студентів.

Однією з ключових рекомендацій є створення мотиваційного середовища, яке стимулює студентів до активної участі в навчальному процесі. Це може бути досягнуто через використання різноманітних форм роботи, таких як групові проекти, дискусії, рольові ігри та інші інтерактивні методи. Важливо, щоб студенти відчували себе залученими до процесу навчання, мали можливість висловлювати свої думки та ідеї, а також отримували конструктивний зворотний зв'язок від викладачів.

Наступним важливим аспектом є впровадження проектного навчання, яке дозволяє студентам працювати над реальними завданнями та проектами. Це не лише сприяє розвитку їхніх творчих здібностей, але й формує навички командної роботи, управління часом та ресурсами. Викладачі можуть використовувати проектне навчання для інтеграції різних предметів, що дозволяє студентам бачити зв'язок між теорією та практикою.

Крім того, важливо впроваджувати методи самооцінки та взаємооцінки, які допомагають студентам усвідомлювати свої досягнення та визначати області для покращення. Це сприяє розвитку рефлексії та критичного

мислення, що є необхідними компонентами творчої діяльності. Викладачі можуть організувати сесії самооцінки, де студенти аналізують свої роботи та обговорюють їх з однокурсниками.

Методичні рекомендації також підкреслюють важливість використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у навчальному процесі. Викладачі можуть інтегрувати цифрові інструменти для створення інтерактивних уроків, які залучають студентів до активного навчання. Це може включати використання онлайн-платформ для спільної роботи, віртуальних класів та електронних ресурсів, що розширює можливості для навчання.

Вдалим методом для формування готовності здобувачів освіти до творчої діяльності інноваційними методами навчання є інтеграція міждисциплінарного підходу в освітній процес, що є важливим аспектом сучасної освіти, особливо в галузі педагогіки. Цей підхід дозволяє об'єднувати знання з різних предметів, що сприяє формуванню цілісного уявлення про навчальний матеріал та його практичне застосування. Впровадження міждисциплінарних проектів допомагає студентам розвивати системне мислення, критичне мислення, активізувати творчу діяльність та креативність, що є необхідними навичками для майбутніх педагогів.

Міждисциплінарний підхід передбачає інтеграцію знань, методів і концепцій з різних дисциплін для вирішення складних проблем або виконання проектів. У контексті педагогіки це може включати поєднання таких предметів, як психологія, соціологія, математика, природничі науки, мистецтво та інші. Це дозволяє студентам бачити, як різні галузі знань взаємодіють і доповнюють одна одну.

Наприклад, пропонується *проект «Екологічна свідомість»*. Студенти можуть досліджувати екологічні проблеми, поєднуючи знання з природничих наук (екологія, біологія) та соціології (вплив на суспільство). Вони можуть створити проект, який включає проведення опитувань серед однолітків про

їхні звички щодо екології, а також розробити інформаційні матеріали для підвищення обізнаності про екологічні проблеми.

Проект «Математика в мистецтві». Студенти можуть вивчати зв'язок між математикою та мистецтвом, досліджуючи такі теми, як симетрія, пропорції та геометричні фігури в живопису. Вони можуть створити власні художні роботи, використовуючи математичні принципи, що дозволить їм побачити практичне застосування математики в творчій діяльності.

Проект «Історія та культура». Студенти можуть досліджувати історичні події та їхній вплив на сучасну культуру, поєднуючи знання з історії, літератури та мистецтва. Вони можуть створити мультимедійні презентації або виставки, які ілюструють, як історичні події вплинули на розвиток культури в їхньому регіоні.

Гейміфікація в навчальному процесі є потужним інструментом, який може значно підвищити мотивацію студентів. Впровадження елементів гри, таких як ігрові завдання, конкурси та симуляції, робить навчання більш захоплюючим і інтерактивним. Це не лише стимулює інтерес до навчального матеріалу, але й сприяє розвитку важливих навичок, таких як командна робота та стратегічне мислення.

Коли викладачі використовують ігрові елементи, студенти стають активними учасниками навчального процесу. Наприклад, ігрові завдання можуть включати рольові ігри, де студенти виконують ролі вчителів і учнів, що дозволяє їм практикувати свої педагогічні навички в безпечному середовищі. Конкурси та вікторини, засновані на навчальному матеріалі, також можуть бути ефективними для перевірки знань, адже вони створюють атмосферу змагання, що підвищує зацікавленість студентів.

Симуляції, які відтворюють реальні педагогічні ситуації, дозволяють студентам застосовувати свої знання на практиці. Наприклад, симуляція класної кімнати, де студенти взаємодіють з «учнями», може допомогти їм відпрацювати свої методи викладання. Це сприяє розвитку критичного мислення і формуванню творчої діяльності, оскільки студенти повинні

аналізувати ситуацію, планувати свої дії та приймати рішення на основі отриманих даних.

Впровадження гейміфікації в навчальний процес вимагає ретельного планування з боку викладачів. Вони повинні визначити цілі, які хочуть досягти, і вибрати відповідні ігрові елементи, які найкраще підходять для їхнього курсу. Важливо також розробити систему оцінювання, яка враховує гейміфікаційні елементи, щоб студенти могли отримувати бали не лише за знання, але й за участь у ігрових завданнях.

Залучення експертів та практиків у навчальний процес є також важливим елементом, який може значно підвищити якість освіти та мотивацію студентів. Організація зустрічей з фахівцями з різних галузей надає студентам безпосередній доступ до знань і досвіду людей, які вже досягли успіху у своїй професії. Це може включати лекції та семінари, де експерти діляться актуальними темами, що стосуються їхньої спеціалізації, а також панельні дискусії, які створюють динамічну атмосферу для обговорення.

Запрошення експертів для проведення майстер-класів є ще одним ефективним способом залучення практиків у навчальний процес. Під час таких заходів студенти отримують можливість працювати над реальними проектами під керівництвом фахівців, що дозволяє їм застосовувати теоретичні знання на практиці. Експерти можуть навчити студентів специфічним навичкам, які є важливими для їхньої майбутньої професії, наприклад, використання нових технологій або методів роботи.

Залучення експертів допомагає студентам зрозуміти, як їхні знання можуть бути застосовані в реальному світі. Експерти можуть ділитися своїм досвідом, розповідаючи про конкретні випадки, коли їхні знання та навички допомогли вирішити реальні проблеми, а також обговорювати новітні тенденції та виклики, з якими стикаються професіонали. Крім того, залучення практиків може надихнути студентів на творчі досягнення. Мотиваційні виступи експертів, які діляться своїми історіями успіху, можуть стати потужним стимулом для студентів у досягненні своїх цілей. Зустрічі з

фахівцями також допомагають налагодити професійні зв'язки, що може бути корисним у їхній кар'єрі.

Підтримка інклюзивності в навчанні є ключовим аспектом, який сприяє успішному формуванню творчої діяльності здобувачів освіти за допомогою інноваційних методів навчання. Створення умов, які забезпечують рівний доступ до навчання для всіх студентів, незалежно від їхніх здібностей, фону чи особистих обставин, є важливим завданням для викладачів. Це не лише відповідає принципам рівності та справедливості, але й сприяє розвитку різноманітних форм творчої діяльності серед студентів.

Для досягнення інклюзивності в навчальному процесі викладачі можуть використовувати різноманітні методи та ресурси. Наприклад, застосування диференційованого навчання дозволяє адаптувати навчальні матеріали та завдання відповідно до індивідуальних потреб і можливостей кожного студента. Це може включати використання різних форм подання інформації, таких як візуальні, аудіо- та інтерактивні елементи, що допомагає залучити студентів з різними стилями навчання.

Використання технологій також може стати важливим інструментом для підтримки інклюзивності. Наприклад, онлайн-платформи та ресурси можуть забезпечити доступ до навчальних матеріалів для студентів з обмеженими можливостями, а також дозволити їм працювати в зручному для них темпі. Інтерактивні технології, такі як, наприклад, віртуальні лабораторії, можуть надати можливість всім студентам брати участь в освітньому процесі, незалежно від їхніх фізичних чи когнітивних обмежень.

Таким чином, методичні рекомендації щодо формування готовності здобувачів освіти до творчої діяльності інноваційними методами навчання відіграють важливу роль у сучасному освітньому процесі. Вони не лише сприяють розвитку творчих здібностей студентів, але й формують у них навички, необхідні для успішної професійної діяльності в умовах швидко змінюваного світу. Використання цих рекомендацій допоможе педагогам

створити ефективне навчальне середовище, яке стимулює активність, ініціативу, креативність та сприяє формуванню творчої діяльності студентів.

Висновки до третього розділу

У третьому розділі було проведено комплексне вивчення стану проблеми формування готовності здобувачів освіти до творчої діяльності інноваційними методами навчання у Нікопольському фаховому педагогічному коледжі. Дослідження охоплювало різні аспекти освітнього процесу, включаючи викладацький колектив, студентів, їх батьків та адміністрацію коледжу.

Було виявлено, що більшість викладачів усвідомлюють важливість впровадження інновацій у навчальний процес, проте стикаються з певними труднощами, такими як недостатня підготовка до використання нових технологій та брак матеріально-технічного забезпечення. Студенти, у свою чергу, висловили позитивні відгуки щодо інноваційних методів, таких як проектне навчання та гейміфікація, які значно підвищують їхню мотивацію до навчання та сприяють ефективному формуванню творчої діяльності.

Адміністрація коледжу активно підтримує впровадження нових методів навчання, але стикається з обмеженнями в бюджеті, що ускладнює реалізацію деяких проектів. Важливим аспектом дослідження стало також вивчення методів оцінювання творчої діяльності здобувачів освіти. У коледжі використовуються різноманітні підходи до оцінювання, які включають портфоліо, проектне оцінювання, самооцінку та взаємооцінку. Ці методи сприяють розвитку рефлексії, критичного мислення та самостійності студентів.

На основі проведеного дослідження були розроблені методичні рекомендації, які сприятимуть ефективному впровадженню інноваційних методів навчання в освітній процес. Регулярні тренінги та семінари для викладачів допоможуть підвищити їхню професійну компетентність і створити сприятливе середовище для впровадження інновацій. Загалом,

рівень творчої діяльності здобувачів освіти у Нікопольському фаховому педагогічному коледжі є середнім, і впровадження інноваційних методів навчання може суттєво підвищити цей рівень, активізуючи навчальний процес та сприяючи розвитку критичного мислення.

Таким чином, розділ підкреслює важливість впровадження інноваційних методів навчання для формування готовності здобувачів освіти до творчої діяльності. Результати дослідження вказують на необхідність подальшого розвитку інноваційності в навчанні, підвищення кваліфікації викладачів та адаптації навчальних програм до потреб студентів, що в свою чергу сприятиме більш ефективному формуванню творчої діяльності у майбутніх фахівців.

ВИСНОВКИ

У дослідженні на тему «Формування готовності здобувачів освіти до творчої діяльності інноваційними методами навчання» було розглянуто важливість формування творчої діяльності у студентів в умовах сучасної освіти. Мета дослідження полягала в розробці та теоретичній апробації методики формування готовності здобувачів освіти до творчої діяльності за допомогою інноваційних методів навчання.

Для досягнення цієї мети були визначені кілька завдань, які охоплюють різні аспекти дослідження. По-перше, було проведено аналіз наукової літератури, що дозволило обґрунтувати теоретичні основи формування готовності здобувачів освіти до творчої діяльності. Це включало в себе з'ясування сутності ключових понять, таких як «творчість», «діяльність», «творча діяльність», «готовність до творчої діяльності», «інновації» та «інноваційні методи».

Дослідження також розкрило інноваційні методи навчання як важливий фактор формування готовності здобувачів освіти до творчої діяльності. Інноваційні методи навчання, такі як проектне, проблемне, гейміфікаційне, імітаційне навчання та інші, не лише сприяють засвоєнню знань, але й активно формують навички, необхідні для успішного виконання творчих завдань. Готовність здобувачів освіти до творчої діяльності визначається як комплексна характеристика, що включає знання, практичні вміння, мотивацію та креативність. Студенти повинні бути обізнані в своїй галузі, вміти працювати в команді, аналізувати інформацію та генерувати нові ідеї.

Крім того, у роботі були обґрунтовані педагогічні умови, які сприяють формуванню готовності здобувачів освіти до творчої діяльності. Було здійснено огляд сучасних підходів до викладання, які активно впливають на розвиток творчих здібностей студентів. Зокрема, акцент було зроблено на важливості інтерактивних методів навчання, які дозволяють студентам не

лише засвоювати теоретичні знання, але й застосовувати їх у практичних ситуаціях, що стимулює їхню креативність і ініціативу. Аналіз методик та стратегій впровадження інноваційних методів у навчальну діяльність показав, що використання сучасних технологій та інтерактивних форм навчання створює сприятливе середовище для формування творчої діяльності, розвитку критичного мислення, самостійності та відповідальності у студентів. Важливим аспектом є також створення мотиваційного середовища, яке заохочує здобувачів освіти до активної участі в освітньому процесі, що включає в себе групові проекти, дискусії та рольові ігри. Це дозволяє студентам відчувати себе залученими до процесу навчання, висловлювати свої думки та ідеї, а також отримувати конструктивний зворотний зв'язок від викладачів.

Дослідження стану проблеми у практиці Нікопольського фахового педагогічного коледжу виявило, що рівень творчої діяльності здобувачів освіти є середнім, і впровадження інноваційних методів навчання може суттєво підвищити цей рівень. На основі отриманих даних були підготовлені методичні рекомендації щодо формування готовності здобувачів освіти до творчої діяльності інноваційними методами навчання.

Таким чином, результати дослідження підтверджують важливість інноваційних методів навчання для розвитку творчих здібностей студентів, а також вказують на необхідність подальшого вдосконалення освітнього процесу через впровадження нових підходів, що відповідають сучасним вимогам. Ця робота може слугувати основою для подальших досліджень у цій галузі та практичного впровадження розроблених рекомендацій у навчальний процес.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонов В. М. Дистанційне навчання : логіка, технології, перспективи : [кіберакмеол. підхід]. Київ ; Херсон : Штрих, 2011. 160 с.
2. Артикуца Н. В. Інноваційні методики викладання дисциплін у вищій юридичній освіті. URL : <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/9fcfc05a-eaf4-496a-9458-ee944e4da984/content> (дата звернення: 27.11.2024).
3. Бабак А., Ворожбіт-Горбатюк В. Педагогічний університет як простір розвитку креативного мислення здобувача вищої освіти. *Грааль науки*. 2022. № 11. С. 489–491. URL: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.24.12.2021.088> (дата звернення: 27.11.2024).
4. Бистрова Ю.В. Інноваційні методи навчання у вищій школі України. *Право та інноваційне суспільство*. 2015. №1 (4). С. 27-33
5. Боковець О. І. Соціально-психологічні умови розвитку інноваційного потенціалу студентів закладу вищої технічної освіти: дис. ... доктора філософії /053 Психологія. Київ, 2021. 195 с.
6. Борисенко Т. Підготовка майбутнього вчителя музики до організації спільної навчальної діяльності учнів: автореф. дис.. ... канд. пед. наук: спец. 13.0.04: теорія та методика професійної освіти. Кропивницький, 2006. 20 с.
7. Булгакова О.Ю. Психологічна готовність студентів до соціальної взаємодії: дис. ... доктора психол. наук: 19.00.07. Одеса, 2019. 586 с.
8. Ващук Ф. Г. Перехід до інноваційних технологій у вищій освіті – вимога часу. *Інтеграція в європейський освітній простір: здобутки, проблеми, перспективи* : монографія / за заг. ред. Ф. Г. Ващука. Ужгород : ЗакДУ, 2011. Вип. 16. С. 290–305. (Серія : Євроінтеграція: український вимір).
9. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. та CD) / уклад., голов. ред. В. Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2009. 1736 с.

10. Великий тлумачний словник сучасної української мови / за ред. В. Т. Бусел. Київ: Ірпінь : ВТФ «Перун», 2004. 1440 с.
11. Вікіпедія. URL : <http://uk.wikipedia.org/wiki/Інновації> (дата звернення: 27.11.2024).
12. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : Підруч. за модул.-рейтинг. системою навчання для студентів магістратури. Київ : Центр навч. літ., 2006. 384 с.
13. Гавриш І.В. Теоретико-методологічні основи формування готовності майбутніх учителів до інноваційної професійної діяльності: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Харків, 2006. 475 с.
14. Гончаров С. М. Методи, форми та інтерактивні технології навчання в кредитно-модульній системі організації навчального процесу. *Інтеграція в європейський освітній простір: здобутки, проблеми, перспективи*: монографія / за заг. ред. Ф. Г. Ващука. Ужгород : ЗакДУ, 2011. Вип. 16. С. 353–362. (Серія : Євроінтеграція: український вимір).
15. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2004. 352 с.
16. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : підручник. 2-ге вид., допов. Київ, Академвидав. 2012. 352 с.
17. Докучаєва В. В. Теоретико-методологічні засади проектування інноваційних педагогічних систем : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01. Луган. нац. пед. ун-т ім. Тараса Шевченка. Луганськ, 2007. 44 с.
18. Дубасенюк О.А. Інновації в сучасній освіті. *Інновації в освіті: інтеграція науки і практики : збірник науково-методичних праць* / за заг. ред. О.А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. С. 12–28
19. Дубасенюк О. А. Інноваційні освітні технології та методики в системі професійно-педагогічної підготовки. *Професійна педагогічна освіта: інноваційні технології та методики*: монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. С. 14.

20. Енциклопедія освіти. Акад. пед. наук України / гол. ред. В. Кремень. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
21. Етнокультурознавство. Енциклопедія: у 2 ч., 4 кн. Кн. / Кремень В. Г., Чернець В. Г., Бітаєв В. А., Жемшученко Ю. С. Київ : ДАКККиМ, 2007. Ч 1. Кн 1. 713 с.
22. Зязюн І. А. Технологізація освіти як історична неперервність. *Неперервна професійна освіта : теорія і практика : зб. наук. праць*. Київ, 2001. Вип. 1. С. 73–85.
23. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: монографія / ред. П.Ю. Саух. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2011. 443 с.
24. Інноваційні педагогічні технології: теорія та практика використання у вищій школі : монографія / І. І. Доброскок, В. П. Коцур, С. О. Нікітчина та ін.; Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. Переяслав-Хмельниц. : вид-во С. В. Карпук, 2008. 284 с.
25. Інноваційні технології навчання у професійно-технічній освіті : зб. наук. пр. Всеукр. наук.-практ. конф. Суми : Сум. держ. ун-т, 2014. 249 с.
26. Кант І. Критика практичного розуму : перекл. за вид.: Immanuel Kant. *Kritik der praktischen Vernunft*. Київ : Юніверс, 2004. 240 с.
27. Коваль Л. В. Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи : технологічна складова : монографія. Донецьк : ЮгоВосток, 2009. 375 с.
28. Козак Л. В. Дослідження інноваційних моделей навчання у вищій школі. URL : <https://core.ac.uk/download/pdf/33687094.pdf> (дата звернення: 27.11.2024).
29. Кочубей, А. В. Інноваційні методи викладання гуманітарних дисциплін у вищих технічних навчальних закладах. *Оновлення змісту, форми та методів навчання і виховання в закладах освіти*. 2013. (7). С. 81-84.
30. Красноутська Н.В. Інноваційний менеджмент: навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2003. 504 с.

31. Кривонос О. М. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні: навчально-методичний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. 183 с.

32. Крижко В. В. Антологія аксіологічної парадигми управління освітою: Підручник для студентів педагогічних університетів. Київ : Освіта України, 2005. 434 с.

33. Кузнєцова І. В. Діалектична єдність аксіологічних та праксеологічних вимірів фахової культурної діяльності. *Творення, трансляція, інтерпретація та споживання культури*. Київ : НАКККіМ, 2010. С. 145–213

34. Купенко О.В. Педагогічні проекти : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2015. 133 с.

35. Лисенко М. В. Інноваційна парадигма вищої освіти України за умов переходу до інформаційного суспільства: автореф. дис. канд. філос. наук: Лисенко Микола Владиславович; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т». Київ, 2013. 16 с.

36. Луговий В. І. Управління якістю викладання у вищій школі: теоретико-методологічний і практичний аспекти. *Психолого-педагогічні засади проектування інноваційних технологій викладання у вищій школі* : монографія / авт. кол.: В. Луговий, М. Левшин, О. Бондаренко та ін. ; за ред. В. П. Андрущенко, В. І. Лугового. Київ : Педагогічна думка, 2011. С. 5–34.

37. Моляко В. О., Музика О. Л. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень. Житомир : Вид-во «Рута», 2006. 320 с.

38. Морозов В. Філософія впровадження інновацій у педагогічний процес. *Вища освіта України*. 2014. № 2 (53). С. 36–41.

39. Навчальний процес у вищій педагогічній школі / за заг. редакцією ак. О. Г. Мороза. Київ, 2001.

40. Павленко В. В. Проблемне навчання: становлення, сутність, перспективи. *Цілі та результати освітніх реформ: українсько-польський*

діалог: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Київ: Ун-т Б. Грінченка, 2013. С. 126–134.

41. Пащенко Т.М. Кейс-метод як сучасна технологія навчання спеціальних дисциплін. *Молодь і ринок*. 2015. (8). С.94–99.

42. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / З.Н.Курлянд, Р.І.Хмелюк, А.В.Семенова та ін. За ред. З.Н.Курлянд. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2005. 399 с.

43. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. Київ, 2002. 135 с.

44. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посіб. Київ : А.С.К., 2003. 192 с.

45. Психологічна енциклопедія / автор-упорядник О. М. Степанов. Київ : Академвидав, 2006. 424 с.

46. Романовська М .Б. Метод проектів у навчальному процесі / методичний посібник. Харків : Веста: Вид-во «Ранок», 2007. 160 с.

47. Сергеева Л.М., Просіна О.В., Ілляхова М.В. Творчість як фактор мотивації досягнень: навчальний посібник. Київ. 2023. 124 с.

48. Силадій І. Якісна освіта в контексті управління впровадженням інновацій. *Вища освіта України*. 2011. (4). С. 105–112.

49. Сисоєва С. Основи педагогічної творчості: підруч. Київ: Міленіум, 2006. 346 с.

50. Сімко Р.Т. Поняття готовності до професійної діяльності на сучасному етапі розвитку психологічної науки. *Проблеми сучасної психології*. Київ, 2011. Вип. 13. С. 415–425.

51. Скрипник М. І. Інноваційна педагогіка та педагогіка партнерства : робочий зошит для підготовки за освітньою програмою «Підготовка експертів до проведення інституційного аудиту в закладах загальної середньої освіти». Київ: ЦППО, 2019. 34 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/722609/> (дата звернення: 27.11.2024).

52. Сорокін Б. Ф. Філософія та психологія творчості: наук.-метод. посібник для аспірантів та молодих викладачів. Тернопіль, 2000. 100 с.
53. Стрельников В.Ю. Педагогічні основи особистісного й професійного розвитку студентів засобами інноваційних технологій навчання. Полтава : РВВ ПУСКУ, 2002. Кн. 2. 230 с.
54. Терлецька Ю. Ефективність фахової діяльності викладачів вищих навчальних закладів: педагогічно-психологічний аспект. *Вища школа*. 2014. № 1 (115). С. 81–90.
55. Туркот Т. І. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Кондор, 2011. 628 с.
56. Феномен інновації: освіта, суспільство, культура : монографія / В. Г. Кремень, В. В. Ільїн, С. В. Пролєєв та ін. ; Ін-т обдар. дитини АПН України. Київ : Пед. думка, 2008. 471 с.
57. Фісенко Н. П. Творчість особистості як процес саморозвитку. *Культура і Сучасність : альманах*. Київ : Міленіум, 2007. № 2. С. 194–202.
58. Філософський енциклопедичний словник : довідкове видання / зав. ред. М. Т. Максименко. Київ : Амброс, 2002. 744 с.
59. Формування готовності майбутніх вчителів до інноваційної діяльності: теорія і практика : кол. моногр. / Огієнко О. І., Калюжна Т. Г., Мільто Л. О. та ін. Київ, 2016. 258 с.
60. Харківська А. А. Системний підхід та інновації в сучасній педагогічній науці. *Міжнародний науковий вісник : збірник наукових статей за матеріалами XXVII Міжнар. наук.-практ. конф. (Ужгород Будапешт, 26–29 листопада 2013 року)* / ред. кол. В. І. Смоланка (голова), І. В. Артџомов та ін. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2014. Вип. 8 (27). С. 31–35.
61. Чернілевський Д. В., Гамрецький І. С., Зарічанський О. А. Педагогіка вищої школи : підручник за ред. Д. В. Чернілевського. Вінниця : АМСКП : Глобус-Прес, 2010. 408 с.

62. Шестоपालюк О.В. Інноваційні моделі навчання в діяльності вищих навчальних закладів. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2013. №3. С. 118-124.
63. Шумперет Й. Теорія економічного розвитку. Дослідження прибутків, капітал, кредиту, відсотка та економічного циклу / пер. з англ. В. Старка. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2011. 242 с.
64. Ягупов В.В. Педагогіка: навч. посібник. Київ : Либідь, 2002. 560 с.
65. Bergmann J., Sams A. Flip Your Classroom: Reach Every Student in Every Class Every Day. Co-published book: from ISTE and ASCD, 2012. 112 p.
66. Cruickshank D. R. The act of teaching / Donald R. Cruickshank, Deborah Bainer Jenkins, Kim K. Metcalf. – 5th ed. – N. Y. : McGraw-Hill Higher education, 2009. 536 p
67. Gamification: Toward a Definition. Deterding S., Khaled R., Nacke L.E., Dixon D. Vancouver : Gamification Workshop Proceedings, 2011. P. 12-15.
68. H. Gonzalez, J. Kuenzi, Science, Technology, Engineering, and Mathematics (STEM): A Primer, Washington, D.C.: Congressional Research Service, 2012.
69. Higher education the attack of the MOOCs . The Economist. 2013. July 20th.1; 12
70. Herbert A. The pedagogy of creativity. Taylor & Francis, 2010. 160 p.
71. Janaki K., Mario H. Gamification at work: designing engaging business software. Springer, 2013. 168 p.
72. Zatwarnicka-Madura B. Gamification: current status, trends and development prospects. Actual Problems of the economy, 2016, № 6. P. 376-382.

ДОДАТКИ

Додаток А

Анкетування

«Ставлення викладачів до впровадження інноваційних методів навчання у коледжі»

Мета: виявити рівень обізнаності викладачів з інноваційними методами навчання, оцінити їхнє ставлення до використання сучасних педагогічних технологій, а також визначити основні труднощі, з якими вони стикаються у процесі впровадження цих методів.

1. Чи знайомі ви з поняттям «інноваційні методи навчання»? (Так/Частково/Ні)
2. Які інноваційні методи ви знаєте? (Відкрите запитання)
3. Чи використовуєте ви інноваційні методи у своїй викладацькій діяльності? (Так/Іноді/Ні)
4. Якщо так, які саме методи ви застосовуєте? (Проектне навчання, Інтерактивні методи, Гейміфікація, Інше – вкажіть)
5. Як ви оцінюєте важливість впровадження інноваційних методів у навчальний процес? (Дуже важливо, Важливо, Неважливо)
6. Чи погоджуєтеся ви, що інноваційні методи підвищують ефективність навчання? (Так/Частково/Ні)
7. З якими труднощами ви стикаєтеся при впровадженні інновацій? (Недостатня підготовка, Брак ресурсів, Опір студентів, Інше – вкажіть)
8. Що, на вашу думку, необхідно для полегшення впровадження інноваційних методів? (Підвищення кваліфікації, Покращення технічного забезпечення, Обмін досвідом із колегами, Інше)
9. Чи готові ви пройти додаткове навчання з використання інноваційних методів? (Так/Ні/Залежить від умов)

План проведення опитування через фокус-групи студентів

Мета: вивчити думки студентів щодо застосування інноваційних методів навчання, їх вплив на мотивацію до навчання та розвиток творчих здібностей, а також виявити обмеження та труднощі, які виникають в освітньому процесі.

Етапи організації та проведення фокус-груп

I. Підготовчий етап:

1. Визначення цільової аудиторії. Обрати студентів різних спеціальностей і курсів, які мають досвід навчання із застосуванням інноваційних методів. Рекомендується створити 2–3 фокус-групи по 8–12 осіб у кожній.

2. Формування тематики дискусії. Сформулювати основні теми, які будуть обговорюватися під час зустрічі:

Які інноваційні методи використовуються у навчанні?

Як ці методи впливають на вашу мотивацію та творчий потенціал?

Які методи ви вважаєте найефективнішими?

Що, на вашу думку, заважає ширшому впровадженню інновацій?

3. Розробка питань для дискусії. Скласти набір запитань, які допоможуть стимулювати обговорення (див. далі).

4. Підготовка модератора. Призначити модератора, який буде керувати дискусією, стежити за її структурою, задавати запитання і сприяти активності учасників.

II. Проведення фокус-груп:

1. Вступна частина. Ознайомити студентів із метою дослідження, запевнити в конфіденційності відповідей і створити комфортну атмосферу для відкритого висловлення думок.

2. Основна частина. Поставити питання, поступово переходячи від загальних до більш специфічних. Заохочувати учасників наводити приклади з власного

досвіду. Реагувати на висловлювання, уточнювати деталі, але уникати тиску на учасників.

3. Заключна частина. Підсумувати ключові думки, висловлені учасниками. Подякувати студентам за участь і наголосити на важливості їхніх думок для дослідження.

III. Аналіз даних. Підготувати текстові або аудіозаписи для подальшого аналізу. Визначити основні тенденції, які повторюються у відповідях студентів. Виокремити позитивні аспекти впровадження інноваційних методів і зазначені недоліки або бар'єри.

Запитання для фокус-групи:

1. Які методи навчання використовуються у вашому навчальному процесі?
2. Які інноваційні методи вам відомі? Чи працювали ви з ними?
3. Як впливають такі методи, як проєктне навчання чи гейміфікація, на вашу мотивацію?
4. Чи сприяють ці методи розвитку вашого творчого потенціалу? Яким чином?
5. Чи відчуваєте ви баланс між традиційними та інноваційними методами?
6. Які бар'єри, на вашу думку, заважають викладачам використовувати інноваційні підходи?
7. Що, на вашу думку, можна зробити для покращення застосування інноваційних методів у коледжі?

Інтерв'ю з адміністрацією закладу освіти

«Інноваційні ініціативи та перспективи розвитку освітнього процесу»

Мета: визначити ставлення адміністрації до впровадження інноваційних методів навчання, дослідити вже реалізовані ініціативи та плани на майбутнє, а також виявити можливі труднощі в цьому процесі.

Про загальну стратегію закладу:

1. Як Ви оцінюєте роль інноваційних методів навчання у сучасному освітньому процесі?
2. Які принципи закладено в стратегію розвитку коледжу щодо впровадження інновацій?

Про реалізовані ініціативи:

3. Які інноваційні методи навчання вже впроваджені в освітній процес коледжу?
4. Чи були реалізовані якісь конкретні проєкти чи програми, спрямовані на підвищення творчого потенціалу студентів?
5. Чи отримує заклад додаткову підтримку для реалізації інноваційних підходів (гранти, партнерські проєкти тощо)?

Про підтримку викладачів:

6. Яким чином адміністрація підтримує викладачів у впровадженні інновацій?
7. Чи проводяться тренінги, семінари або інші форми підвищення кваліфікації для педагогів?

Про обмеження:

8. Які основні труднощі виникають при впровадженні інновацій?
9. Як адміністрація планує долати ці обмеження у майбутньому?
10. Чи існують якісь проєкти, які не вдалося реалізувати через брак бюджету?

Про перспективи розвитку:

11. Які інноваційні ініціативи планується впроваджувати у найближчому майбутньому?

12. Як адміністрація бачить подальший розвиток освітнього процесу коледжу в контексті сучасних викликів?

Про роль студентів:

13. Чи залучаються студенти до обговорення інноваційних змін?

14. Як адміністрація враховує думки та пропозиції студентів при розробці нових ініціатив?

Наукові перспективи
Видавнича група

ВІСНИК науки та
освіти
ISSN 2786-6165 (ONLINE)

серії: філологія, культура і мистецтво,
педагогіка, історія та археологія, соціологія

Bulletin
of Science and
Education

№ 7(25) 2024

Видавнича група «Наукові перспективи»

Громадська організація
«Християнська академія педагогічних наук України»

«Вісник науки та освіти»

*(Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія»,
Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)*

Випуск № 7(25) 2024

Київ – 2024

ISSN 2786-6165 Online

УДК 001.32:1 /3(477)(02)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-7\(25\)](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-7(25))

**«Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка»,
Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)»:
журнал. 2024. № 7(25) 2024. С. 1539**

Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 29.12.2023, № 1/7-24)

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України
10.10.2022 № 894 журналу присвоєні категорії "Б" із історії та
археології (спеціальність - 032 Історія та археологія) та
педагогіки (спеціальність - 011 Освітні, педагогічні науки)**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від
23.12.2022 № 1166 журналу присвоєна категорія Б з філології
(спеціальність - 035 філологія).**

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної академії наук Азербайджану, громадської наукової організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання» та громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління»

Журнал публікує наукові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів філології, соціології, науки про освіту, історії, археології, а також, культурології та мистецтвознавства з метою їх впровадження у сучасний науково-освітній простір.

Цільова аудиторія: вчені, лінгвісти, літературознавці, перекладачі, мистецтвознавці, культурознавці, педагоги, соціологи, історики, археологи, а також, інші фахівці з різних сфер життєдіяльності суспільства, де знаходиться застосування тематика наукового журналу.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google

Головний редактор: Гурко Олена Василівна - доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, (Дніпро, Україна).

Редакційна колегія:

- ✚ Александрова (Верба) Оксана Олександрівна – доктор мистецтвознавства, доцент, професор кафедри теорії музики Харківського національного університету імені І. П. Котляревського, (Харків, Україна)
- ✚ Афонін Едуард Андрійович - доктор соціологічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, (Київ, Україна)
- ✚ Булатов Валерій Анатолійович - старший викладач кафедри дизайну Українського гуманітарного інституту, член спілки дизайнерів України
- ✚ Вакулук Ірина Іванівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри журналістики та мовної комунікації Національного університету біоресурсів і природокористування України (Київ, Україна)
- ✚ Волошенко Марина Олександрівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи Державного університету "Одеська Політехніка" (Одеса, Україна)
- ✚ Вуколова Катерина Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології та перекладу Білоцерківського національного аграрного університету (Біла Церква, Україна), доцент Дніпровського відділення центру наукових досліджень та викладання іноземних мов Національної академії наук України, Дніпро, Україна (Дніпро, Україна)
- ✚ Головія Алла Василівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Гончарук Віталій Володимирович – к.пед.н., старший викладач кафедри хімії та екології «Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини», (м. Умань, Україна)
- ✚ Ісаїкіна Олена Дмитрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та документознавства Національного авіаційного університету, член Спілки краєзнавців України (Київ, Україна)
- ✚ Колмикова Олена Олександрівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри гуманітарних дисциплін Дунайського інституту Національного університету "Одеська морська академія" (Одеса, Україна)
- ✚ Котельницький Назар Анатолійович - кандидат історичних наук, доцент кафедри права Чернігівського інституту інформації, бізнесу та права Міжнародного науково - технічного університету імені академіка Юрія Бугая, член - кореспондент Центру українських досліджень Інституту Європи РАН (Чернігів, Україна)
- ✚ Кошетар Уляна Петрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Куриш Наталя Костянтинівна – кандидат педагогічних наук, заступник директора з науково-навчальної роботи, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Чернівці, Україна)
- ✚ Линтвар Ольга Миколаївна - кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Литвинська Світлана Віталіївна - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету, (Київ, Україна)

- ✚ Матійчин Ірина Мстиславівна – кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри методики музичного виховання і диригування Навчально-наукового інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Дрогобич, Україна)
- ✚ Маташ Ольга Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- ✚ Мацько Віталій Петрович - доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови та літератури Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії (Хмельницький, Україна)
- ✚ Михайленко Любов Федорівна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- ✚ Михальчук Роман Юрійович - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії Рівненського державного гуманітарного університету (Рівне, Україна)
- ✚ Мізюк Вікторія Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Ізмаїл, Україна)
- ✚ Міщенко Ірина Іванівна - кандидат мистецтвознавства, доцент, Заслужений працівник культури України, член Національної спілки художників України, доцент кафедри мистецтвознавчої експертизи Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв (Київ, Україна)
- ✚ Ніколаєв Микола Ілліч - доктор історичних наук, професор кафедри історії на методикі її навчання Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Одеса, Україна)
- ✚ Новік Крістіна Іванівна - керівник освітнього проєкту Teacher Education Манчестерського університету (Великобританія)
- ✚ Осова Ольга Олексіївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземної філології Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (Харків, Україна)
- ✚ Палічук Юрій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри медицини катастроф та військової медицини Буковинського державного медичного університету (Чернівці, Україна)
- ✚ Потенко Людмила Олександрівна - кандидат філологічних наук, доцент, директор Черкаського інформаційно-учбового тренінгового центру Національного університету «Одеська юридична академія», доцент кафедри іноземних мов НУ «ОЮА», членкиня Центру українсько-європейського наукового співробітництва (Одеса, Україна)
- ✚ Присяжнюк Олексій Миколайович - кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та методології науки ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- ✚ Прокопович Лада Валеріївна - доктор філософських наук, професор кафедри культурології та філософії культури Національного університету «Одеська політехніка» (Одеса, Україна)
- ✚ Робак Ігор Юрійович - доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри суспільних наук Харківського національного медичного університету (Харків, Україна)
- ✚ Руденко Юлія Анатоліївна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики дошкільної освіти ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського (Одеса, Україна)
- ✚ Сидоренко Сергій Іванович - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Сивявська Олена Олександрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (Одеса, Україна)
- ✚ Січкаренко Галина Геннадіївна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри документознавства та інформаційної діяльності Державного університету телекомунікацій (Київ, Україна)
- ✚ Скляр Ірина Олександрівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української філології, доцент кафедри світової літератури Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ Донбаський Державний педагогічний університет, постдокторант(м. Дніпро, Україна)
- ✚ Степанова Наталія Михайлівна - кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти, заступник з науки директора ННІ педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (Черкаси, Україна)
- ✚ Стратулат Наталія Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри правничої лінгвістики Національної академії внутрішніх справ, (Київ, Україна)
- ✚ Супрун Володимир Миколайович – доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри журналістики та українознавства Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- ✚ Тележкіна Олеся Олександрівна - доктор філологічних наук (спеціальність "Українська мова"), доцент, професор кафедри мовної підготовки, педагогіки та психології Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова, (Харків, Україна)
- ✚ Толочко Світлана Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії позашкільної освіти Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України (Київ, Україна)
- ✚ Хитровська Юлія Валентинівна - доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Київ, Україна)
- ✚ Федотова Оксана Олегівна - доктор історичних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри інформаційної діяльності Маріупольського державного університету (Київ, Україна)
- ✚ Чікарькова Марія Юрївна - доктор філософських наук (спец. "філософія культури"), професор кафедри філософії та культурології Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна)
- ✚ Шандра Наталія Андріївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
- ✚ Шевель Інна Петрівна - кандидат соціологічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин Київського національного університету культури і мистецтв (Київ, Україна)
- ✚ Шеремет Інеса Володимирівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри медикобіологічних та валеологічних основ охорони життя і здоров'я Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (Київ, Україна)
- ✚ Шологон Лілія Іванівна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ, Україна)
- ✚ Щербак Олена Володимирівна - кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри прикладної лінгвістики Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Миколаїв, Україна)
- ✚ Янкович Олександра Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (Тернопіль, Україна)
- ✚ Ярослав Сирник - доцент кафедри етнології та культурної антропології Вроцлавського університету (Вроцлав, Польща)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

ЗМІСТ

СЕРІЯ «ФІЛОЛОГІЯ»

Dovhan O.V. <i>ARCHITECTURAL ORIGINALITY OF ARTIFICIAL NEURAL NETWORKS FOR LINGUISTIC MARKERS RECOGNITION</i>	17
Hromova N.M., Chernigivska N.S. <i>THE ONLINE NEWS MEDIA COVERAGE OF UKRAINE'S ACCESSION TO THE EUROPEAN UNION</i>	36
Perederii H.M. <i>VERBAL AND NON-VERBAL MEANS OF HUMOUR IN SITUATION COMEDY DISCOURSE</i>	46
Stavytska I.V., Yamshynska N.V., Kutsenok N.M., Pysarchyk O.L. <i>PERSONALIZED LEARNING AS A CATALYST FOR ENHANCED EDUCATIONAL OUTCOMES: A COMPREHENSIVE REVIEW</i>	63
Tokarchuk V.A., Shuba Yu.V. <i>PROMOTING MULTILINGUALISM AT UKRAINIAN HEIs (BASED ON THE EXPERIENCE OF BOHDAN KHMELNYTSKY NATIONAL UNIVERSITY IN CHERKASY)</i>	80
Багач І.Г. <i>НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДАЧІВ МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ</i>	92
Бевзо Г.А., Голікова О.М., Малінка О.О. <i>ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМИ MOODLE ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ: ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ</i>	103
Вдович С.М., Конівіцька Т.Я., Зельман Л.Н. <i>ОНІРИЧНИЙ ПРОСТІР ЛІТЕРАТУРНОГО ТВОРУ ЯК ХУДОЖНІЙ ПРИЙОМ</i>	115
Войтович А.О. <i>СИМВОЛІЗМ ЧИСЕЛ У РУМУНСЬКІЙ МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ</i>	127
Гайденко Ю.О., Корницька Ю.А. <i>ПРАГМАТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ СЛОВА</i>	136
Гвоздяк О.М., Курах Н.П., Свида-Сусіденко Т.В. <i>ПРОЄКТНЕ НАВЧАННЯ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА РОЗВИТОК МОВЛЕННСЬВИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ (НА ПРИКЛАДІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ)</i>	148

- Бохонько Є.О., Деньга Н., Гречнева М.О., Фонарюк О.В.** 625
СУЧАСНІ АСПЕКТИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН МАТЕМАТИЧНОГО СПРЯМУВАННЯ СТУДЕНТАМ-ПЕДАГОГАМ
- Вікторова П.Є., Цина А.Ю.** 641
РОЗВИТОК СФЕРИ ПОЧУТТІВ УЧНІВ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ЗАСОБАМИ ВАЛЬДОРФСЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ
- Вінтюк Ю.В.** 652
ФІЛЬМОТЕРАПІЯ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАГІСТРІВ-ПСИХОЛОГІВ (на прикладі кінофільму «Вогнетривкий»)
- Горбатюк О.В., Оленюк В.В.** 667
РОЗВИТОК КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ РІЗНОГО РІВНЯ
- Гудименко Д.О.** 678
МЕТОДИ РОБОТИ З УЧНЯМИ РІЗНОГО ВІКУ ТА РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ПРИ ВИКЛАДАННІ ФЛЕЙТОВОЇ МУЗИКИ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ
- Євстратов Ю.І.** 689
МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В НАВЧАННІ ПЕРЕКЛАДУ
- Каменська І.С.** 701
ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ДЛЯ ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ (ТРАНСПОРТ, ОХОРОНА ПРАЦІ)
- Кічук Н.В., Григорович О.В.** 719
ФОРМУВАННЯ Й РОЗВИТОК ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ ДО МІЖКУЛЬТУРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ: ДОСВІД УНІВЕРСИТЕТІВ ЗАРУБІЖЖЯ
- Клязьмін Р.І., Цина В.І.** 730
НАПРЯМКИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ПОЗАШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ
- Козловська І.М., Савка І.В., Заячківська Н.М., Чернописька О.І.** 744
ДИДАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ ЗАСОБАМИ ПІСЕННОЇ ТВОРЧОСТІ
- Король А.М., Майтак А.В.** 756
ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДО ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІННОВАЦІЙНИМИ МЕТОДАМИ НАВЧАННЯ

УДК 37.02

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-7\(25\)-756-770](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-7(25)-756-770)

Король Анжела Миколаївна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки Криворізького державного педагогічного університету, м. Кривий Ріг, <https://orcid.org/0000-0002-0853-6331>

Майтак Анастасія Віталіївна магістрантка, Криворізький державний педагогічний університет, факультет педагогічної освіти, кафедра педагогіки, спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДО ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІННОВАЦІЙНИМИ МЕТОДАМИ НАВЧАННЯ

Анотація. У статті окреслено різноманітні аспекти формування готовності здобувачів освіти до творчої діяльності інноваційними методами навчання, що є однією з актуальних і важливих проблем сучасної педагогіки. Особлива увага приділяється аналізу ключових чинників, які сприяють підвищенню мотивації до творчої діяльності. Серед них варто виділити створення мотиваційного середовища, яке стимулює активну участь студентів у навчальному процесі, розвиток креативного мислення, що дозволяє здобувачам освіти генерувати нові ідеї та підходи, формування навичок самостійної роботи, що є важливою складовою професійної діяльності, а також створення атмосфери довіри та взаєморозуміння, що сприяє відкритому обміну думками та ідеями. Крім того, у статті проводиться глибокий аналіз ролі викладача у стимулюванні творчого потенціалу студентів. Акцентується увага на необхідності використання різних інноваційних методів навчання для максимального розвитку творчих здібностей та потенціалу студентів. Викладач має не лише передавати знання, але й бути наставником, який підтримує та мотивує студентів до самостійного мислення та дослідження. На підставі детального аналізу сучасних педагогічних підходів, зокрема таких, як метод проєктів, проблемне навчання, кейс-метод, гейміфікації та інших інноваційних технологій, автором зроблено узагальнення щодо важливості інтеграції цих методів у навчальний процес для ефективного формування творчої діяльності студентів. Метод проєктів дозволяє студентам працювати над реальними завданнями, розвиваючи практичні навички та творчий підхід до вирішення проблем.

Проблемне навчання стимулює студентів до пошуку рішень складних задач, що сприяє розвитку критичного мислення. Кейс-метод забезпечує можливість аналізувати реальні ситуації та знаходити оптимальні рішення, а гейміфікація додає елемент гри, що підвищує зацікавленість та мотивацію до навчання.

Зроблено висновок про необхідність постійного вдосконалення методик навчання, адаптації освітнього процесу до вимог сучасного суспільства та ринку праці, а також впровадження інноваційних методів навчання як невід'ємного елементу сучасної освіти. Це сприяє підготовці конкурентоспроможних фахівців, здатних до інноваційної діяльності у своїй професійній сфері, що відповідає вимогам динамічного розвитку суспільства, економіки та технологій.

Ключові слова: інновації, готовність до творчої діяльності, інноваційні методи навчання, педагогічні підходи, освітнє середовище, сучасна освіта.

Korol Anzhela Mykolayivna candidate of pedagogical sciences, associate professor of department of pedagogic of the Kryvyi Rih State Pedagogical University, Kryvyi Rih, <https://orcid.org/0000-0002-0853-6331>

Maitak Anastasiia Vitaliyvna student of Kryvyi Rih State Pedagogical University

FORMING STUDENTS' READINESS FOR CREATIVE ACTIVITIES THROUGH INNOVATIVE TEACHING METHODS

Abstract. The article outlines various aspects of preparing students for creative activities through innovative teaching methods, which is one of the current and significant issues in modern pedagogy. Special attention is given to analyzing the key factors that contribute to increasing motivation for creative activity. Among these, the creation of a motivational environment that encourages active student participation in the learning process, the development of creative thinking, which allows students to generate new ideas and approaches, the formation of independent work skills, which is an important component of professional activity, and the creation of an atmosphere of trust and mutual understanding, which promotes open exchange of thoughts and ideas, are highlighted. Moreover, the article provides an in-depth analysis of the teacher's role in stimulating the creative potential of students. Emphasis is placed on the necessity of using various innovative teaching methods to maximize the development of students' creative abilities

and potential. The teacher is not only a transmitter of knowledge but also a mentor who supports and motivates students to think independently and conduct research. Based on a detailed analysis of modern pedagogical approaches, such as project-based learning, problem-based learning, the case method, gamification, and other innovative technologies, the author concludes the importance of integrating these methods into the educational process for the effective formation of students' creative activities. Project-based learning allows students to work on real tasks, developing practical skills and a creative approach to problem-solving. Problem-based learning encourages students to seek solutions to complex problems, promoting critical thinking development. The case method provides an opportunity to analyze real situations and find optimal solutions, while gamification adds an element of play, increasing interest and motivation for learning.

The conclusion is drawn about the necessity of continuously improving teaching methods, adapting the educational process to the demands of modern society and the labor market, and implementing innovative teaching methods as an integral element of modern education. This contributes to the preparation of competitive specialists capable of innovative activities in their professional field, meeting the demands of the dynamic development of society, the economy, and technology.

Keywords: innovation, readiness for creative activities, innovative teaching methods, pedagogical approaches, educational environment, modern education.

Постановка проблеми. У сучасному світі, що невпинно розвивається, питання готовності здобувачів освіти до творчої діяльності є однією з найактуальніших проблем у галузі педагогіки та психології. Зміни в економіці, технологіях та суспільстві вимагають від освіти не лише передачі знань, але й розвитку креативності, інноваційного мислення та здатності до творчого розв'язання завдань.

Однією із ключових складових успішного розвитку сучасної особистості є здатність до творчості. Інновації в навчанні стають важливим інструментом формування цієї готовності, розширюючи можливості студентів, стимулюючи їхні творчі здібності та сприяючи виходу за рамки традиційного освітнього процесу.

Зростання швидкості технологічного прогресу та необхідність постійного вдосконалення у всіх галузях суспільства акцентують увагу на формуванні готовності до інноваційної творчості в освіті. Активне впровадження інноваційних методів навчання є ключовим чинником у розвитку творчих якостей та підготовці фахівців, готових до викликів сучасності.

Нинішня епоха вимагає від здобувачів освіти не лише знань, але й навичок творчого мислення, критичного аналізу та здатності до розв'язання складних завдань. Зміни в технологіях та економіці створюють потребу у гнучких, інноваційних підходах до навчання, що сприяють розвитку творчих здібностей здобувачів освіти.

Крім того, сучасна діяльність у бізнесі, науці та суспільстві загалом вимагає постійного оновлення та інновацій. Такий контекст підкреслює важливість формування готовності до творчості серед майбутніх спеціалістів у різних сферах діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. При написанні магістерської роботи автор спирався на дослідження і публікації, які глибоко висвітлюють проблему формування готовності здобувачів освіти до творчої діяльності за допомогою інноваційних методів навчання. Значну увагу було приділено працям таких авторів, як Вітвицька С.С., Дичківська І.М., Докучаєва В.В., Дубасенюк О.А., Лисенко М.В., Шестопалюк О.В., Бистрова Ю.В., Огієнко О.І., Калюжна Т.Г., Мільто Л.О., та Зязюн І.А. та ін..

Вітвицька С.С. у своїй праці «Основи педагогіки вищої школи: Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури» (2006) розглядає фундаментальні аспекти педагогіки вищої школи, акцентуючи увагу на сучасних методах навчання, що сприяють розвитку творчих здібностей студентів [4].

Дичківська І.М. у підручнику «Інноваційні педагогічні технології» (2012) аналізує різноманітні інноваційні педагогічні технології, підкреслюючи їхню роль у підготовці майбутніх фахівців до творчої діяльності [5].

Докучаєва В.В. в авторефераті дисертації «Теоретико-методологічні засади проектування інноваційних педагогічних систем» (2007) досліджує методологічні основи проектування інноваційних педагогічних систем, що мають на меті розвиток творчого потенціалу студентів [6].

Дубасенюк О.А. у монографії «Інноваційні освітні технології та методики в системі професійно-педагогічної підготовки» (2009) розглядає різні інноваційні освітні технології, що сприяють професійно-педагогічній підготовці студентів [7].

Лисенко М.В. в авторефераті дисертації «Інноваційна парадигма вищої освіти України за умов переходу до інформаційного суспільства» (2013) аналізує вплив інноваційних підходів на розвиток вищої освіти в контексті інформаційного суспільства [10].

Шестопалюк О.В. у статті «Інноваційні моделі навчання в діяльності вищих навчальних закладів» (2013) досліджує моделі інноваційного навчання, які сприяють розвитку творчих здібностей студентів [21].

Бистрова Ю.В. у статті «Інноваційні методи навчання у вищій школі України» (2015) розглядає специфіку інноваційних методів навчання, що використовуються у вищих навчальних закладах України [2].

Огієнко О.І., Калюжна Т.Г., Мільто Л.О. та ін. у колективній монографії «Формування готовності майбутніх вчителів до інноваційної діяльності: теорія і практика» (2016) аналізують теоретичні та практичні аспекти формування готовності майбутніх вчителів до інноваційної діяльності [12].

Зязюн І.А. у статті «Технологізація освіти як історична неперервність» (2001) досліджує історичну неперервність технологізації освіти, підкреслюючи важливість інноваційних підходів у сучасному освітньому процесі [8].

Незважаючи на значний вклад вищезазначених авторів у розв'язання проблеми формування готовності здобувачів освіти до творчої діяльності, залишаються невирішені аспекти, зокрема, питання ефективності інтеграції інноваційних методів навчання у різні освітні контексти, методи оцінювання творчого потенціалу студентів та визначення найоптимальніших підходів до стимулювання їхньої творчості. Цим невирішеним частинам загальної проблеми присвячена дана стаття.

Метою статті є дослідження та аналіз сучасних інноваційних методів навчання, що сприяють формуванню готовності здобувачів освіти до творчої діяльності. Стаття також має на меті визначення ключових чинників, що впливають на розвиток творчих здібностей студентів, та надання рекомендацій щодо ефективної інтеграції цих методів у навчальний процес для підготовки конкурентоспроможних фахівців, здатних до інноваційної діяльності в умовах динамічного розвитку суспільства та ринку праці.

Вклад основного матеріалу. Інноваційна освіта – це галузь, що постійно оновлюється знаннями, технологіями, засобами навчання, організаційними та управлінськими підходами. Це означає, що процеси змін у цій галузі спрямовані на модифікацію мети, змісту, методів та форм навчання й виховання, а також адаптацію процесу навчання до нових вимог [20, с. 183]. Освіта втілюється у важливий інструмент економіки знань та створює інноваційне середовище, де студенти отримують навички самостійного здобуття знань та їх застосування в практичній діяльності.

Інноваційність у освітньому процесі призводить до перетворення взаємин між викладачами та студентами. У традиційній моделі навчання існує чітка роздільна лінія між «суб'єктом» та «об'єктом», де студент

зазвичай виступає у ролі пасивного та залежного учасника. У зворотному випадку, при інноваційному підході, студент стає ключовим учасником освітнього процесу, активно взаємодіючи з викладачем та зацікавленим у здобутті глибоких та актуальних професійних знань. Акцент на взаємодію «суб'єкт-суб'єкт» та діалогічну співпрацю вимагає впровадження комбінації традиційних та інноваційних методів та форм навчання [17].

Готовність до виконання діяльності є активним станом особистості, що включає мобілізацію її сил для досягнення певної мети. Психічний стан готовності визначається різноманітними зовнішніми та внутрішніми факторами, які сприяють успішному виконанню завдань. Серед таких факторів можна відзначити характер завдань, їх складність, новизну ідеї, творчий аспект діяльності, мотивацію, бажання досягнення позитивних результатів, вміння оцінювати власну діяльність, здатність до самоконтролю та регулювання власного рівня активності, а також здатність створювати оптимальні умови для майбутньої діяльності.

Концепція «готовність» визначається різними способами відповідно до двох основних концептуальних підходів:

- функціональний підхід, який розглядає «готовність» як специфічний стан психічних функцій, які забезпечують високий рівень досягнень у виконанні різних видів діяльності. Це також може бути сприйнято як передстартова активізація психічних функцій, які гарантують оптимальний рівень успішності у виконанні завдань.

- особистісний підхід, в межах якого розглядається «готовність» як стійке ієрархічне утворення особистості, де цілісність психічних процесів є ключовою умовою успішної діяльності [3]. Це також може бути розглянуто як результат спеціальної підготовки особистості до виконання провідних функцій у певній сфері діяльності. Цей підхід тлумачить «готовність» як стійке, багатоаспектне та ієрархізоване утворення особистості, що містить різні компоненти, адекватні вимогам та умовам діяльності, і які разом дозволяють суб'єкту виконувати діяльність більш або менш успішно [18, с. 418].

Розуміння феномена «готовність» важливо за його психологічною специфікою, оскільки вона представляє собою комплексну формацію, що охоплює різноманітні особистісні характеристики, серед яких:

- мотиваційні, які включають потребу в успішному виконанні завдання, зацікавленість у діяльності, прагнення досягнення успіху та демонстрації себе у найкращому світлі.

- пізнавальні, які полягають у розумінні обов'язків, сутності завдання, оцінці його значущості для досягнення конкретних результатів та для особистого розвитку, а також у здатності передбачити можливі зміни обставин.

- емоційний аспект, який охоплює почуття професійної та соціальної відповідальності, впевненість у своєму успіху та мотивацію досягти цілей.

- вольові, які включають управління власними діями і мобілізацію внутрішніх ресурсів, зосередження на завданні, подолання внутрішніх суперечностей та поборення внутрішніх перешкод [18, с. 423].

Це пояснюється тим, що процес формування психологічної готовності до будь-якої діяльності, включаючи навчальну, містить послідовність взаємопов'язаних етапів і кроків, серед них: усвідомлення мети виконання завдань, які спрямовані на задоволення потреб або досягнення поставлених цілей; аналіз і оцінка умов, в яких буде відбуватися майбутня діяльність, включаючи активізацію досвіду, пов'язаного з подібними завданнями; визначення оптимальних шляхів розв'язання завдань або виконання вимог на основі аналізу досвіду та умов діяльності; передбачення власних інтелектуальних, емоційних, мотиваційних і вольових процесів і оцінка їх відповідності поставленим цілям та умовам; мобілізація внутрішніх ресурсів відповідно до потреб і завдань, а також зосередження на успішному досягненні цілей [11].

Педагогічні умови, спрямовані на формування готовності здобувачів освіти до творчої діяльності інноваційними методами навчання, визначаються не лише методами навчання, але й атмосферою, яка панує в освітньому середовищі. Розглянемо основні педагогічні підходи та умови, які сприяють формуванню готовності здобувачів освіти до творчої діяльності інноваційними методами навчання.

1. Створення мотиваційного середовища.

Формування позитивного ставлення до творчості відіграє важливу роль у створенні мотиваційного середовища для розвитку творчої діяльності серед здобувачів освіти. Цей процес вимагає комплексного підходу та різноманітних стратегій, спрямованих на підвищення усвідомлення цінності творчості та позитивного сприйняття нестандартного мислення.

Одним із способів формування позитивного ставлення до творчості є демонстрація прикладів успішних людей, які досягли високих результатів завдяки своїй креативності. Це можуть бути відомі винахідники, митецькі генії, підприємці-інноватори або будь-які інші особистості, які своїм прикладом підтверджують, що творчий підхід може привести до великих досягнень [16].

Першочерговим завданням є запропонувати студентам широкий спектр творчих завдань та проектів, які відповідають їхнім інтересам, потребам та здібностям. Різноманітність та доступність таких завдань

дозволяє кожному здобувачеві освіти знайти щось, що відповідає його уподобанням та мотивує до подальшого розвитку. Далі, створення умов для самостійного вибору творчих напрямків та методів роботи є важливою складовою стимулювання інтересу до творчої діяльності. Дозволяючи студентам обирати завдання та підходи до їх вирішення, педагоги сприяють активному залученню до процесу навчання та розвитку творчих здібностей.

Додатковим стимулом для розвитку творчості може бути участь у творчих конкурсах, фестивалях, виставках та інших подіях, де студенти можуть продемонструвати свої досягнення та отримати визнання за свою роботу. Такі заходи не лише мотивують до активної участі у творчому процесі, але й створюють можливості для публічної експозиції та обміну досвідом з іншими учасниками.

2. Розвиток креативного мислення здобувачів освіти.

Один із методів навчання генерації нових ідей – це застосування методів мозкового штурму. Під час сесій мозкового штурму студенти залучаються до активного вибухування ідей без будь-яких обмежень або суджень. Цей метод допомагає розкрити потенціал творчого мислення та розвинути у студентів здатність до асоціативного мислення.

Другий метод - синектика, спрямований на збагачення та розширення образного мислення студентів. Синектика використовує різноманітні техніки, такі як аналогії, метафори та переноси, щоб стимулювати творчість та розвивати уяву.

Фокальні об'єкти - ще один ефективний метод, що передбачає вивчення певного об'єкта або явища з різних точок зору та в контексті різних предметних областей. Цей метод допомагає розширити горизонти мислення та розвиває здатність до комплексного аналізу та розуміння різноманітності підходів до вирішення проблем.

Одним з методів розвитку гнучкості мислення є розв'язання завдань, які потребують нестандартного підходу та креативного мислення. Це можуть бути завдання, які вимагають знаходження альтернативних шляхів вирішення проблеми, або задачі, які мають багато можливих варіантів вирішення. Також важливо навчати здобувачів освіти бачити проблему з різних ракурсів. Це може включати аналіз ситуації з різних точок зору, урахування різноманітних факторів та врахування можливих наслідків різних рішень.

3. Формування навичок самостійної роботи.

Навчання здобувачів освіти планувати свою роботу включає в себе розвиток навичок та стратегій тимчасового управління, що дозволяє їм ефективно розподіляти час та ресурси для досягнення поставлених цілей.

Вміння ефективно планувати дозволяє їм керувати власними проектами та ініціативами, що стимулює творчий процес.

Подальшим аспектом є організація роботи, яка передбачає вміння структурувати ідеї та матеріали для досягнення мети проекту. Це може включати в себе розробку детального плану дій, визначення кроків, необхідних для виконання завдання, та організацію ресурсів, необхідних для успішної реалізації проекту.

Навчання здобувачів освіти плануванню та організації роботи допомагає їм розвивати креативні підходи до вирішення проблем та впровадження новаторських ідей. Це стимулює їхню здатність шукати альтернативні шляхи досягнення мети та реалізації своїх творчих концепцій.

4. Створення атмосфери довіри та взаєморозуміння.

Створення такої атмосфери є ключовим завданням для педагогів та освітніх установ. Її може бути досягнуто шляхом акцентування уваги на процесі навчання, а не лише на результаті, підкреслення важливості відкритого обговорення помилок як можливості для вдосконалення, а також створення атмосфери взаємодопомоги та підтримки серед здобувачів освіти.

Педагоги можуть заохочувати здобувачів освіти до більш активного відношення до помилок, розглядаючи їх як необхідну складову процесу навчання, таким чином виховуючи у студентів віру у свої можливості та позитивне ставлення до власної творчості, навіть у випадку, коли вони зіштовхуються з невдачами або невдалими спробами.

Створення довірливого та підтримуючого оточення також передбачає розвиток відкритого комунікаційного середовища, де кожен може вільно ділитися своїми думками, ідеями та поглядами. Це дозволяє здобувачам освіти відчувати себе важливими та зрозумілими, що стимулює їхню творчу активність та розкриває їхній потенціал у повній мірі.

Інноваційні методи навчання можна визначити як передові стратегії та підходи до передачі знань, що широко використовуються в сучасній освіті з метою підвищення ефективності та якості освітнього процесу. Ці методи охоплюють використання передових технологій, активні форми взаємодії та індивідуалізацію навчання, сприяючи ефективнішому засвоєнню знань та розвитку ключових навичок студентів [2, с. 31]. Інтеграція сучасних педагогічних підходів у навчальний процес є ключовим фактором для формування творчої діяльності студентів. Розглянемо основні моменти, які підкреслюють важливість таких методів:

Метод проектів. Проектна діяльність мотивує студентів до самостійної роботи та дослідження, сприяє розвитку навичок командної роботи і вміння організовувати власну діяльність. Завдяки проектам студенти можуть реалізовувати власні ідеї та інноваційні рішення, що є важливим для формування творчого підходу до навчання [15].

Проблемне навчання дозволяє студентам вивчати матеріал через вирішення реальних або гіпотетичних проблем, що стимулює критичне мислення та розвиток навичок самостійного аналізу. Він допомагає студентам не тільки засвоювати теоретичні знання, але й застосовувати їх на практиці, що сприяє розвитку креативності [13].

Кейс-метод як сучасний педагогічний підхід базується на аналізі конкретних ситуацій або випадків (кейсів), що дозволяє студентам досліджувати реальні проблеми та приймати рішення у контексті практичних сценаріїв. Він сприяє розвитку критичного мислення, аналітичних навичок і здатності до вирішення проблем, завдяки тому, що студенти працюють над реальними або змодельованими ситуаціями, обговорюють можливі рішення та їх наслідки. Кейс-метод заохочує активну участь студентів, стимулює дискусії та дозволяє застосовувати теоретичні знання на практиці [14].

Гейміфікація полягає у використанні елементів і механік ігор (наприклад, балів, рівнів, змагань) у неігрових контекстах для підвищення мотивації та залученості. Вона допомагає зробити навчальний процес більш інтерактивним і захоплюючим, заохочуючи студентів до активної участі через елементи змагання та винагороди [23].

Контекстуальний навчання стимулює розвиток творчості здобувачів освіти через активне використання реальних ситуацій та завдань. Коли студенти працюють над завданнями, які вимагають застосування знань у конкретних контекстах, вони змушені використовувати свою уяву та здібності до творчого мислення для пошуку рішень. Це сприяє розвитку їхньої здатності думати креативно, шукати нетрадиційні шляхи вирішення проблем та генерувати нові ідеї. Таким чином, контекстуальне навчання стимулює творчий потенціал, що допомагає студентам розвиватися як індивідуальності та досягати успіху у різних сферах життя [19].

Імітаційне навчання. Метод базується на імітаційно-ігровому моделюванні умов навчання, які відтворюють процеси, що відбуваються у реальних ситуаціях або системах. Основна ідея імітаційного навчання полягає у створенні навчальних ситуацій, які дозволяють здобувачам освіти активно взаємодіяти з матеріалом і отримувати практичний досвід шляхом ігрового відтворення реальних або квазіреальних ситуацій [22].

Модульне навчання. Цей підхід становить різновид програмованого навчання, де основний акцент робиться на жорсткій структуризації навчального матеріалу з метою максимального засвоєння студентами. Ключовим аспектом є організація навчального матеріалу у вигляді автономних модулів, які включають обов'язкові блоки вправ і контролю за кожним фрагментом [9].

Дистанційне навчання. Однією з ключових переваг дистанційного навчання є його гнучкість та доступність. Відбувається через Інтернет або інші електронні засоби зв'язку, що дозволяє студентам здобувати освіту без необхідності фізичної присутності в навчальному закладі. Здобувачі освіти можуть вчитися у зручний для них час та місце, використовуючи різноманітні електронні платформи та засоби комунікації. Це дозволяє студентам відчувати себе більш комфортно та впевнено, що сприяє їхньому творчому розвитку [1].

Переваги інноваційних методів навчання обумовлені їхнім потенціалом в реформуванні традиційних підходів до освіти та вдосконаленні процесу навчання та виховання. Однією з ключових переваг є здатність інновацій до стимулювання активності та інтересу студентів. Інтерактивність та застосування різноманітних методів дозволяють студентам краще розуміти та запам'ятовувати інформацію. Наприклад, використання візуальних елементів, симуляцій та віртуальних лабораторій може сприяти більш глибокому розумінню складних концепцій.

Таким чином, інтеграція цих сучасних педагогічних підходів у навчальний процес є важливою для розвитку творчої діяльності студентів, оскільки вона стимулює їх до активної участі, самостійного мислення і застосування нових ідей на практиці.

Висновки. Необхідність постійного вдосконалення методик навчання, адаптації освітнього процесу до вимог сучасного суспільства та ринку праці, а також впровадження інноваційних методів є критично важливою для забезпечення ефективності освіти в умовах швидко змінюваного світу. Сучасні підходи сприяють розвитку навичок, які є необхідними для успішної кар'єри та особистісного зростання.

Адаптація навчального процесу до реальних вимог ринку праці та нових технологічних тенденцій допомагає студентам бути конкурентоспроможними, здатними до швидкого реагування на зміни та впровадження інновацій. Постійне вдосконалення методик навчання забезпечує актуальність освітнього процесу та підвищує якість підготовки спеціалістів, відповідно до сучасних потреб суспільства та економіки. Таким чином, інноваційні методи навчання є невід'ємним елементом сучасної освіти, сприяючи її динамічності та ефективності.

Подальші дослідження в області формування готовності здобувачів освіти до творчої діяльності можуть зосередитися на порівнянні ефективності різних інноваційних методів навчання. Зокрема, важливо вивчити, як ці методи працюють у різних дисциплінах та для різних вікових груп, щоб визначити їх найбільш оптимальні застосування. Іншим важливим напрямком є дослідження впливу нових технологічних інновацій, таких як штучний інтелект і віртуальна реальність, на навчальний процес та розвиток творчих навичок. Це включає можливість інтеграції цих технологій у навчальний процес для підвищення його ефективності. Оцінка довгострокових результатів впровадження інноваційних методів є ще одним важливим аспектом, що дозволяє визначити, як ці методи впливають на професійну діяльність випускників і їх здатність до інновацій та адаптації до змін у сфері праці. Крім того, розробка практичних рекомендацій для педагогів і освітніх установ щодо впровадження та оптимізації інноваційних методів навчання, а також створення моделей і методичних посібників для різних типів навчальних закладів, буде важливим кроком для вдосконалення освітнього процесу.

Література:

1. Антонов В. М. Дистанційне навчання: логіка, технології, перспективи: [кіберакмеол. підхід]. Київ ; Херсон : Штрих, 2011. 160 с.
2. Бистрова Ю.В. Інноваційні методи навчання у вищій школі України. Право та інноваційне суспільство. 2015. №1 (4). С. 27-33.
3. Булгакова О.Ю. Психологічна готовність студентів до соціальної взаємодії: Дис. доктора психол. наук: 19.00.07. Одеса, 2019. 586 с.
4. Вітвицька С.С. В Основи педагогіки вищої школи: Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.
5. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: підручник. 2-ге вид., допов. Київ, Академвидав. 2012. 352 с.
6. Докучаєва В. В. Теоретико-методологічні засади проектування інноваційних педагогічних систем: автореф. дис. д-ра пед. наук: 13.00.01. Луган. нац. пед. ун-т ім. Тараса Шевченка. Луганськ, 2007. 44 с.
7. Дубасенюк О. А. Інноваційні освітні технології та методики в системі професійно-педагогічної підготовки. Професійна педагогічна освіта: інноваційні технології та методики: Монографія / За ред. О. А. Дубасенюк. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. С. 14.
8. Зязюн І. А. Технологізація освіти як історична неперервність. Неперервна професійна освіта: теорія і практика: зб. наук. праць. Київ, 2001. Вип. 1. С. 73–85.
9. Інноваційні технології навчання у професійно-технічній освіті: зб. наук. пр. Всеукр. наук.-практ. конф. Суми: Сум. держ. ун-т, 2014. 249 с.
10. Лисенко М. В. Інноваційна парадигма вищої освіти України за умов переходу до інформаційного суспільства: автореф. дис. канд. філос. наук: Лисенко Микола Владиславович; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т». Київ., 2013. 16 с.

11. Навчальний процес у вищій педагогічній школі (за загальною редакцією ак. О. Г. Мороза), Київ, 2001.
12. Огієнко О. І., Калюжна Т. Г., Мільто Л. О. та ін. Формування готовності майбутніх вчителів до інноваційної діяльності: теорія і практика: кол. моногр. Київ, 2016. 258 с.
13. Павленко В. В. Проблемне навчання: становлення, сутність, перспективи. Цілі та результати освітніх реформ: українсько-польський діалог: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 15–16 травня 2013 р.). Київ: Ун-т Б. Грінченка, 2013. С. 126–134.
14. Пашенко Т. М. Кейс-метод як сучасна технологія навчання спеціальних дисциплін. Молодь і ринок. 2015. №8. С. 94–99.
15. Романовська М. Б. Метод проектів у навчальному процесі (методичний посібник), Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2007. 160 с.
16. Сергеева Л. М., Просіна О. В., Ілляхова М. В. Творчість як фактор мотивації досягнень: навчальний посібник. Київ., 2023. 124 с.
17. Силадій І. Якісна освіта в контексті управління впровадженням інновацій / І. Силадій // Вища освіта України, 2011. № 4. С. 105–112.
18. Сімко Р. Т. Поняття готовності до професійної діяльності на сучасному етапі розвитку психологічної науки. Проблеми сучасної психології. Київ, 2011. Вип. 13. С. 415–425.
19. Стрельніков В. Ю. Педагогічні основи особистісного й професійного розвитку студентів засобами інноваційних технологій навчання. / В. Ю. Стрельніков, Полтава: РВВ ПУСКУ, 2002. Кн. 2. 230 с.
20. Туркот Т. І. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т. І. Туркот. Київ: Кондор, 2011. 628 с.
21. Шестопалюк О. В. Інноваційні моделі навчання в діяльності вищих навчальних закладів. Теорія і практика управління соціальними системами. 2013. №3. С. 118–124.
22. Ягулов В. В. Педагогіка: навч. Посібник Київ: Либідь, 2002. 560 с.
23. Gamification: Toward a Definition. Deterding S., Khaled R., Nacke L. E., Dixon D. Vancouver : Gamification Workshop Proceedings, 2011. P. 12-15.

References:

1. Antonov, V. M. (2011). Dystantsiine navchannia: lohika, tekhnolohii, perspektyvy: [kiberakmeolohichniy pidkhid] [Distance Learning: Logic, Technologies, Perspectives: [Cyberacmeological Approach]]. Kyiv; Kherson: Shtryk [in Ukrainian].
2. Bystrova, Yu. V. (2015). Innovatsiini metody navchannia u vyshchii shkoli Ukrainy [Innovative Teaching Methods in Higher Education in Ukraine]. Pravo ta innovatsiine suspilstvo, 1 (4), 27-33 [in Ukrainian].
3. Bulgakova, O. Yu. (2019). Psykholohichna hotovnist studentiv do sotsialnoi vzaiemodii: Dys. doktora psykhol. nauk: 19.00.07 [Psychological Readiness of Students for Social Interaction: Doctoral Dissertation in Psychology: 19.00.07]. Odesa [in Ukrainian].
4. Vitvytska, S. S. (2006). Osnovy pedahohiky vyshchoi shkoly: Pidruchnyk za modulno-reitynhovoioiu systemoio navchannia dlia studentiv mahistratury [Fundamentals of Higher School Pedagogy: A Textbook for Modular-Rating Training System for Master Students]. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury [in Ukrainian].
5. Dychkivska, I. M. (2012). Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii: pidruchnyk. 2-he vyd., dopov [Innovative Pedagogical Technologies: Textbook. 2nd ed., revised]. Kyiv: Akademvydav [in Ukrainian].

6. Dokuchaeva, V. V. (2007). Teoretyko-metodolohichni zasady proektuvannia innovatsiinykh pedahohichnykh system: avtoref. dys. d-ra ped. nauk: 13.00.01 [Theoretical and Methodological Foundations for Designing Innovative Pedagogical Systems: Abstract of Doctoral Dissertation in Pedagogical Sciences: 13.00.01]. Luhansk: Luhansk National Pedagogical University named after Taras Shevchenko [in Ukrainian].

7. Dubaseniuk, O. A. (Ed.). (2009). Innovatsiini osviti tekhnolohii ta metodyky v systemi profesiino-pedahohichnoi pidhotovky [Innovative Educational Technologies and Methods in the System of Professional and Pedagogical Training]. Zhytomyr: Vydavnytstvo ZhDU im. I. Franka [in Ukrainian].

8. Ziaziun, I. A. (2001). Tekhnolohizatsiia osvity yak istorychna neperervnist [Technologization of Education as Historical Continuity]. Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka, 1, 73-85 [in Ukrainian].

9. Innovatsiini tekhnolohii navchannia u profesiino-tekhnichnii osviti: zbirnyk naukovykh prats Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii [Innovative Teaching Technologies in Vocational Education: Collection of Scientific Papers of the All-Ukrainian Scientific-Practical Conference]. (2014). Sumy: Sumy State University [in Ukrainian].

10. Lysenko, M. V. (2013). Innovatsiina paradyhma vyshchoi osvity Ukrainy za umov perekhodu do informatsiinoho suspilstva: avtoref. dys. kand. filos. nauk [Innovative Paradigm of Higher Education in Ukraine in the Context of the Transition to the Information Society: Abstract of PhD Dissertation in Philosophy]. Kyiv: NTUU "Kyiv Polytechnic Institute" [in Ukrainian].

11. Navchalnyi protses u vyshchii pedahohichnii shkoli (za zah. red. ak. O. H. Moroz) [Educational Process in Higher Pedagogical School (Ed. by Academician O. G. Moroz)]. (2001). Kyiv [in Ukrainian].

12. Ogienko, O. I., Kalyuzhna, T. G., Milto, L. O., et al. (2016). Formuvannia hotovnosti maibutnikh vchyteliv do innovatsiinoi diialnosti: teoriia i praktyka: kolektyvna monohrafiia [Formation of Future Teachers' Readiness for Innovative Activities: Theory and Practice: Collective Monograph]. Kyiv [in Ukrainian].

13. Pavlenko, V. V. (2013). Problemne navchannia: stanovlennia, sutnist, perspektyvy [Problem-Based Learning: Formation, Essence, Prospects]. Tsili ta rezultaty osvitykh reform: ukrainsko-polskyi dialoh: materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (Kyiv, 15-16 travnia 2013 r.), 126-134. Kyiv: Un-t B. Hrinchenka [in Ukrainian].

14. Pashchenko, T. M. (2015). Keis-metod yak suchasna tekhnolohiia navchannia spetsialnykh dystsyplyn [Case Method as a Modern Technology for Teaching Special Disciplines]. Molod i rynek, 8, 94-99 [in Ukrainian].

15. Romanovska, M. B. (2007). Metod proektiv u navchalnomu protsesi [Project Method in the Educational Process]. Kharkiv: Vesta: Vydavnytstvo "Ranok" [in Ukrainian].

16. Sergeeva, L. M., Prosina, O. V., Ilyakhova, M. V. (2023). Tvorchist yak faktor motyvatsii dosiahen: navchalnyi posibnyk [Creativity as a Factor of Achievement Motivation: Textbook]. Kyiv [in Ukrainian].

17. Siladiy, I. (2011). Yakisna osvita v konteksti upravlinnia vprovadzhennem innovatsii [Quality Education in the Context of Innovation Implementation Management]. Vyshcha osvita Ukrainy, 4, 105-112 [in Ukrainian].

18. Simko, R. T. (2011). Poniattia hotovnosti do profesiinoi diialnosti na suchasnomu etapi rozvytku psykholohichnoi nauky [The Concept of Readiness for Professional Activity at the Modern Stage of Psychological Science Development]. Problemy suchasnoi psykholohii, 13, 415-425 [in Ukrainian].

19. Strel'nikov, V. Yu. (2002). Pedagogichni osnovy osobystisnoho y profesiinoho rozvytku studentiv zasobamy innovatsiinykh tekhnolohii navchannia [Pedagogical Foundations of Personal and Professional Development of Students through Innovative Teaching Technologies]. Poltava: RVV PUSKU [in Ukrainian].
20. Turkot, T. I. (2011). Pedagogika vyshchoi shkoly: navchalnyi posibnyk dlia studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv [Pedagogy of Higher Education: Textbook for Students of Higher Educational Institutions]. Kyiv: Kondor [in Ukrainian].
21. Shestopalyuk, O. V. (2013). Innovatsiini modeli navchannia v diialnosti vyshchykh navchalnykh zakladiv [Innovative Models of Learning in the Activities of Higher Educational Institutions]. Teoriia i praktyka upravlinnia sotsialnymy systemamy, 3, 118-124 [in Ukrainian].
22. Yahupov, V. V. (2002). Pedagogika: navchalnyi posibnyk [Pedagogy: Textbook]. Kyiv: Lybid [in Ukrainian].
23. Deterding, S., Khaled, R., Nacke, L. E., Dixon, D. (2011). Gamification: Toward a Definition. Gamification Workshop Proceedings, 12-15. Vancouver.